

ШЫН

ВКП(б) ТЫВА ОБКОМУНУҢ, КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕДИНИН БОЛГАШ АЖЫЛЧЫ ЧОННАРНЫҢ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЫ СОВЕДИНИНҢ ОРГАНЫ

1951 декабрь 13 ЧЕТВЕРГ № 244 (2418) ВРТЭЭ 20 КӨП.

Улус судтарынын сонгулдаарына белеккелдерни бүгү талазы-биле чедишкенин доозаал (1 арын). СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНДЕ (1 арын). ПАРТИЙЖИ АМЫДЫРАЛ: — О. Шириндвий — Агитация ажылын күштелдирер (2 арын).

Областың tudуг ажылын улам калбартыр (2 арын). В. Сумбу.— Көдээ (суму) Советтер даргаларынын семинары (2 арын). П. Ушаков.— Колхозтарда малдын кыжын төрөөн чаш төлүн камгалап алып хемчеглер дугайында (3 арын).

П. Кирдеев.— Бүдүрүлгелерде бухгалтерлерниң ролон бедидер (3 арын). Д. Бочаров.— Делегей байдалыны доочулалы (4 арын). Улус демократиязының чурттарында (4 арын). Кореяда болуушкуннар (4 арын).

Көдээге социалисттик чарыштын партийжи удуртулгасын дынзыдар

Ленин—Сталинның улуг партияны ажилчы чоннары коммунизмиңиң эзуунга кижиздиң, массаларыңиң күш-ажылчы көдүрүшкүнүн организаствышаан, совет нийтиселдин хөгжүлдештиң шимчедикни күжү— социалисттик чарыштын калбарып чаптыларына бүгү байдалдары тургускан. Чарыш болза, күш-ажылды болгаш нийтиңи өңчүзүн коммунисттер эзу-биле көөр кылдыр чоңу кижиздир болгаш кижилерниң меделеринде капитализмиңи артышкынарыңи алып тилээрине ду- залаар.

Чарышты удуртуру—партияжи политиктиг ажилдын чугула кезээ. Чарышты хүн-бүрү удуртушаан, партия организациалары политиктиг ажил-чорудулары ажал-агый айтыры-биле шын дүшүртүрүп, оон- биле бистин дегем чаагай Төрөөн чуртувуста коммунизм тургузушкуну баштап турар. Коммунисттер бүгү улустун социалисттик чарыжынын киржикилеринин бир дугааргы сдурунда чоруп туралар.

Социалисттик чарыш улам тода, күштүү-биле калбарып турар. Чарыш массаны улам-на калбаа-биле хаара түдүп, эзулуг бүгү улустун чарыжы апарган. Ол болза, улус ажал-агыйынын еске бүгү алырлары ышкаш көдээ ажал-агыяныч хөг- жүддештиң база күчүлүг шимчедикчи күжү болур.

Совет көдээниң ажал-ишчилери- ниң политиктиг болгаш бүдүрүлгел- иң көдүрүшкүнүнүң көсүк тода илерээшкени болза, октябрь мурну- нуң социалисттик чарыжынын кай- гамчыктыг түнелери болгаш эм чаа-чаа хүлээлгелерин алганы болур. Бистин областтың көдээ ажал-агы- ыныч ажал-ишчилери октябрь мур- нуң социалисттик чарыжына база өзөөш эвес чедишкенин чедип алганнар.

Бүгү улустун байырлалына утку- штур алган хүлээлгелерин күүсеткен болгаш ажыр күүсеткен деп демдеглеткен эки колхозтарын санына Каа-Хем районда «Октябрь 14 чыл ою», «Кызыл түк», Бин-Хем районда «Май 1-зи», «Чөөн-Хемчик районда Сталин аттыг болгаш өске- даа колхозтар, база Шаган-Арыг МТС-тиң механизаторлары кирер. Мурнакчы колхозтарның колхозчулары болгаш МТС-тиң механизаторлары октябрь мурнуунуң хүннеринде боттарының күш-ажылчы идеяниң бедидип, мал кыштагладышкынын белеккелдин чедишкенин доозуп, күсүк чер андарылганынын, үрэзин уруушкунуун талазы-биле онаалгаларын ажыр күүседип, көдээ ажал-агыяныч машина чепсектери- ниң септелгелерин чедишкенин эгелдөөн чорук болза, ол ажал-агы- ларда партия организациалары чарыштын удуртулгасын эзулуг хол- га алганын айтып турар-дыр.

Ынды болза-даа, Чаа-Хөл, Тес- Хем, Барыин-Хемчик, Бай-Тайга болгаш өске-даа районнарның чам- дык колхозтарында партия органи- зациялары социалисттик чарышты колхозтарның болгаш колхозчу тараачынарынын сртүзүңгә непередип, боттуг удуртулга биле хандыр- байн, эзу хевир барымдалаап тура- рындан мал кыштагладышкынын, tudуг ажылдары, келер чылдык та- рылгазынга белеккелдер болгаш өс-

ке-даа ажилдар кончуг четпес чоруп турар. Социалисттик көдээ ажал-агыяныч — колхозтарның болгаш МТС-териниң эрге-ажыктары болза, көдээниң ажал-ишчилеринин мурнунда туруп турар сорулгалары социалисттик чарыш харылаан турарың, чарышка партияның удуртулгасын экижидип, удуртулганын методун сайзыраткан турарын негеп турар. Бо дугайында колхозтарда болгаш МТС-терде социалисттик чарышты организаствап турарында бар турар четпестерини шиттирлин-биле узуткаары эрге- жок чугула.

Ам көдээге чарышты кайнаар уг- ландыраарыл? Нийтиңиң малынын продуктулуун дыка өстүрери-биле кады оон баш санын көвүдедир со- рудга-биле малдык кышкы ажылын үлгерилгил чорударынче, бүгү көдээ ажал-агый культураларының дүжү- түүн бүгү хемчег-биле бедидер дээш келер чылдын тарылгазынга белек- келди күженишкенин чорударынче, колхозтарның tudуг планнарын бол- гаш tudугта ыш материалды белек- кээринин планын күүүсдеринче, кол- хозтарның организаств, ажал-агыяны оон ынай быжыдарынче чарышты уг- ландыраар.

Чарыштын боттуг болуру оок то- даргай болгаш бүгүдөгү билдингил болурунда хамаарыр. Чарыштын киржикилери боттарының күш- ажылчы күженишкениннин түн- нелеринин дугайын хүн-бүрү билген турары, бо хүн кым мурнап, а кым соннап турарыл дээрзи оларга бил- динген турары чугула. Агитаторлар- ынын беседалары, хана солуннары, дайынчы хуудустар, көргүзүп бол- гаш хүндүлөл самбыралары чарыш- тын тодаргай, боттуг түнелдиг бо- лурунга эки дузаалаар.

Социалисттик чарыш болза, ишти- ки курлавырлары бүрүн, эки ажи- глаар, күш-ажылдың бедик шынар- лы көргүзүлгелери, бедик бүдүрүкчү- лүүн болгаш кывар-чүлүүдү, чиг эт- тин, материалдарын камналгазын чедип алып талазы-биле колхозтар- га, МТС-терге дузаалаар.

Партия организациалары, бүгү коммунисттер болза, чарыштын мур- накчыларының дуржулгаларын кал- баа-биле непередир, массаларның инициативазын бүгү хемчеглер-биле деткир, хожудап турар колхозтар- ын, МТС-терин, бригадаларын бол- гаш звеноларын, тус-тус ажилдакчы- ларын мурнакчыларын денелениге чедир тыртар, бүгү колхозчуларын болгаш механизаторларын бүдү- рүлгө онаалгаларын күүүсөдир бол- гаш ажыр күүүсөдирин чедип алып журулур.

Социалисттик чарыштын күжү — оок массалык, тодаргай, чүткүлдүг болурунда. Көдээде партия эге органи- зацияларынын дайынчы сорулгазы — полит-массалык ажилды кал- баа-биле непередир, чарышка кол- хозчу көдээниң бүгү колхозчуларын хандырап болгаш чарыштын удур- тулгасын хандырар, оон чоруп тура- рынын дугайында хыналда чорудар, партия хуралдарына чугаалажыры болур.

Областың колхозчу тараачынары, МТС-териниң механизаторлары! Октябрь мурнуунуң социалисттик чарыжынын чедишкенин быжы- галап, улам көвүдөдип, күш-ажылды чаа тилелгелерин бистин ынак Төр- өөн чуртувуска бараалгадылынар!

ВЦСПС-тиң VII пленуму
Декабрь 8-те ВЦСПС-тиң VII пленумунун эртенги хуралына бүдүрүлгө черлеринде профви́лелиннин активтери-биле ажилдын дугайында ВЦСПС-тиң секретари И. В. Горшчи- ниң илеткелин чугаалажыры үргүлчүлөп турган. Санал берини- киңинин соонда эш Горшчин түн- нөл сөс-биле чүве чугаалаан.
Оон соонда пленум профви́лелдерин Бүгү-дөлегей Федерациязының Кол Чөвүлелиниң сессиязынч түн- нелин дугайында илеткелин дына- ваар деп шиттирлээ.
ВЦСПС-тиң секретари Л. Н. Со- ловьев ол айтыргынын талазы-биле илеткелге демдеглезин болза, по- ябрьның ийги чартында Берлинге болган профви́лелдериниң Бүгү-де- легей Федерациязының Кол Чөвүлели- ниң бешки сессиязы ажилчы аңгы- ын амыдыралынын иштинде чугула кол болушкун болган. Сес- сия улуг көдүрүшкүнүнүң үезинде болуп эрктен. Бүгү делегейин ажилчынарынын эп-хатыжышкыны болгаш пролетарынын интерна- ционализмиңиң көсүк илерээшкени бол- за, Кол Чөвүлелиниң сессиязын шиттирди, бүгү профви́лелдер организациаларынын хөдөлүш- кининиң дайынчы программасы бо-

Улус судтарынын сонгулдааларына белеккелдерни бүгү тала-биле чедишкенин доозаал!

Москвачылар суд сонгулдааларына

Найсылалдың райондарында улус шиткекчилеринин болгаш улус төл- өөлериңиң кандидаттары-биле сон- гукчуларын ужуражышкынары үргүлчүлөп турар. Агитпунктуларда, клубтарда болгаш кызыл булуннар- да, нийти чуртталга черлеринде бол- гаш ажалчы чоннуң квартираларында делегейде эмне демократыг судтуң дугайында, совет хойлу- дурм дугайында, ам болур деп турар сонгулдааларын дугайында беседалар болуп турар. Коммуни- сттерниң болгаш партия кежигүнү эвестериниң сталинчы ботунун кан- дидаттарын биографияларын бол- гаш ажал-чорудулгаларын сонгук- чуларга агитаторлар таныштырап турарлар.

Куйбышев районун хой-ниити организаациялары улус шиткекчи- зиниң кандидаты, эрги слесарь В. И. Гончаровтун дугайында агитация ажылын чорудуп турар. Ада-чурттун Улуг дайыннын үезинде эш Гон- чаров Одесса хоорайының маалдык камгалакчыларынын хүрээленинге турган. Демобилизация соонда сд, Москваңиң юрис школазын чедиш- кенин дооскан. Улус шиткекчи- зиниң кандидатына эш Гончаровтун кандидатуразын РСФСР-нин Ыш ажал-агый Министерствозуна ажилдакчыларын коллектив деп- шиткен болгаш районун дыка хай бүдүрүлгелери болгаш албан черле- ри деткээр.

Ильич аттыг заводтун ажалчы- нарынын, инженерлеринин, техник- теринин болгаш албан хаакчытары- ның коллективинин улус шиткекчи- зиниң кандидатына депшиткени Г. Д. Киевская Москва районуна бадылатар. Эш Киевская Кызыл Армияның хүрээленинге эки-тура- биле кирген. Командвалдык дайын- чы онаалгаларын кончуг эки күү- сөдип, оон-биле эрес-дилдик чорук- тары көргүскени дээш ол, Совет Эвилелиниң ийи орденери-биле болгаш алды медальдери-биле ша- наткан. Эш Киевская демобилиза- ция соонда дээди юрис билгини че- дип алган.

(СЭТА).

БИСТИН КАНДИДАТТАРЫЫС

Кызылдың кинотеатр коллек- тивин улус төлээниң ВКП(б) кежигүнү Таясая Буянсына Часкалды депшиткел. Чурукта: Т. Б. Часкал.

Бин-Хем районда «Искра» колхозтун колхозчулары улус төлээниң колхоз даргазы Леонид Андреевич Никитинни депшиткел. Чурукта: Л. А. Никитин.

Күш-ажылчы чедишкенин- нер-биле

САРЫГ-БУЛУҢ. (Телефон-биле). Эрзин районун бүгү девискээринде улус судтарынын сонгулдааларына белеккел ажилдары дооступ турар. Улус судтарына сонгулдаалар чору- дарынын талазы-биле районда тур- гускан тос сонгулдаа пунктуларының сонгулдага беленин хынап көргөни- ниң түнелинде ол ажалды чедишчи- киңин чорутунган деп көргөн. Улус судтарынын сонгулдааларына район- нуң колхозтары ажал-агый талазы- биле чаа-чаа чедишкенин ужура- жып турар. «Совет кызыгааржы» колхоз бо чылын беш чаа чуртталга бажыңнары tudуп алып планын тургаш бүрүн күүсеткен, ыңчаарга «Коммунизмче орук» колхоз 19 чурт- талга бажыңнары tudуп алып план- нын тургаш ам 11 бажынын ажил- галада кирген. Районун беш кол- хозтары бо чылын чаа 19 мал ка- жаалары tudуп алып планын тур- гаш ам 17 жааны ажилгала кирген. Оон иштинде «Совет кызыгаар- жы» болгаш «Сталинчы орук» кол- хозтар мал кажалары tudуп алып планынын бүрүн күүсеткен.

Колхозтар 1951 жылда малдын баш санын өстүреринин күрүнө план- ын ажыр күүсеткен. Колхозтар инек малдын баш санын 117 хуу, чылгы малдын баш санын 129 хуу, хой болгаш өшкү малдын баш санын 125 хуу, тевениң баш санын 139 хуу өс- түргөн.

Малдын баш санын өстүрер талазы-биле районун колхозтарында үлгерилгил ажилдап турар колхозчу малчынар өзөөш эвес. «Чаа орук» колхозтун хойжузу эш Дамбы-Сю- рион бо чылын төрөөн 304 хоюндан 320 хураганы камгалап алган. Ол- ла колхозта чылгы мал фермазыны эгелденчи эш Оваты 154 төрөөн берден 154 кулуннары менди кам- галап алган. «Кызыл сылдыс» кол- хозтун улуг чылгычы Надым Кыр- гыс төрөөн 145 бедидер 145 ку- луннары бүрүн камгалап алган. «Сталинчы орук» колхозтун хой ка- дарчызы эш Согааның кадарган 200 ажыр баш хою шупту ортумактан өрү денгелдиг болуп турар.

(СЭТА).

Бүгү чурт сонгулдааларга белеккелди улам күштелдирип турар

Чурттун хоорайларының болгаш суурларының ажалчы чоннары улус судтарынын сонгулдааларына күженишкенин белеккенип турар.

Вильнюстун чеди муңажы агитаторлары бүдүрүлгелерин агит- пункттарында, албан черлеринде болгаш сонгукчуларын квартира- ларында беседаларын чорудуп ту- рар. Олар депшитирген кандидаттар- ның хой-ниитичи болгаш күш-ажылчы амыдыралынын дугайын тайыл- бырап турарлар. Республиканың найсылалында улус шиткекчи- зиниң кандидаты боттарының сон- гукчулары-биле ужуражып турарлар. Харылзаачыларын клубунга чску кварталдарда чурттап турар чурт- такчыларының улус шиткекчизиниң

кандидаты эш Б. Г. Савенко-биле ужуражышкыны болган.

Ереваның Сталинский районун бирги сонгулда округун чурттакчыларынын улус шиткекчизинге кандидат эш С. Асламазянов биле ужуражышкыны изин-биле эрктен.

Улус судтарынын сонгулдаалары- га чедишкенин ужуражып дээш чарыштар Совет Приморьениң шах- таларында калбарган. Сучанда № 24 шахтанын коллектив декабрьна 15-те пландан ажыр 8 эшелон отту- лар чүлүдү бээр деп шиттирлээн болза, ам 7 муң тонна хөмүр дашты берген.

(СЭТА).

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНДЕ

В. И. Ленинниң Чогаалдарынын белорусс дылда үндүрүлгези доозулган

МИНСК. Декабрьның 7-де Бело- русс ССР-ниң Курруңиң ном үндү- рөр чери В. И. Ленинниң Чогаалда- рынын 35-ки томун парлап үндүр- гөш, оон-биле В. И. Ленинниң Чо- гаалдарынын чыныдызын белорусс дылга парлаарын дооскан. Бүгү то- марның орус дылдан очулгаларын ВКП(б) ТК-ның чанында Маркс—Энгельс—Ленинниң институтуна Белорусс салбыры кылган.

СЭТА-ның корреспонденти-биле беседазына Маркс—Энгельс— Ленинниң институтунун Белорусс салбырының директору эш Ф. А. Новиковтун чугаалааны болза: — В. И. Ленинниң Чогаалдары- ның белорусс дылга парлаатынын уг- ени болза, Белоруссиянык больше- виктериниң болгаш бүгү белорусс улустун амыдыралына улуг болу- шкун болур.

(СЭТА).

Миллионер колхозтарның саны ийи напад нөвүдөөн

РЯЗАНЬ. Областың колхозтары көдээ ажал-агый чылынын түнелдин баш бурунгаар үндүрүп турар. Бедик агротехника Спасский районун «Борьба» колхозуна гектар бүрүзүдөн 20 центнер кызыл-тасты болгаш картофельдин, ногаанын база корнеплодтарын бедик дүжү- дүн ажаап алып арганы берген. Колхоз чугула фондуларын тургус-

кан болгаш нийтиңиң малын чөм сууру-биле хандырып, мал ажылын хөгжүлдериниң чыл планын хуу- са бетинде күүсеткен. Колхозтун олча-ажык бүдүн чартык миллион рубль четкен.

Бо чылдын дургузунда областың миллионер колхозтарынч саны ийи каттап улгаткан.

(СЭТА).

ТАЙМЫРДА

ДУДИНКА. (Красноярский край). Сонгу-чүктүн күштүг соогу болгаш дүнелери турбуже, Таймыр нацио- нал округтун ивичилери, аңчылары болгаш балыкчылары тайбының стахановчу элчезинде туруп турар. Өлкү дужаарынын чыл планын декабрь 5-те 110 хуу күүсеткен. Бирги сорт 5 муң пуд балык 1952 чылдын үлүү кылдыр дужаатынган.

(СЭТА).

Тайбыңның херээ тишетирбес!

ЛЕНИНГРАД. Хоорайның бүдү- рүлгелеринде, албан черлеринде, өөредилге черлеринде болгаш инсти- туттарында тайбың талаалкчылары- ның Үшкү Бүгү-эвилел конференция- зынын түнелениге хамаарыштырган хуралдар эртип турар.

Киров заводтун механиктиг пехи- ниң кызыл булуңуна конференция- ның төлээни — Сталинчы шаңалдык лауреады П. А. Зайченкоң чугаа- нын дыңнаары-биле ажилчынар чылгып келген.

— Бистин кижги бурзүү конферен- циянын кыйгырын изин-биле дет- кил турар. Бистин ынак Төрөөн чур- тувус ам-даа каас-чараш, күчүлүг болзун дээш, тайбының ады-биле стахановчу күш-ажылга чаа чедиш- кинерин чедип алып бис. Бир эвес америк-англи империалистер чаа ханның дайның эгелдээр болза, бүгү совет кижилер болуңуң Төрөөн чур- тун камгалаары-биле амы-дын харам чокка туржурлар. Бистин улузу- вустун аас-кежинче кым корлап халдаар болдур, оларга хай-халап

таваржыр. Кировчулар конференциянын ажи- лынын түнелин деткивишаан, тай- бының херээнге болуңуң салымшы- кынын улгаттыраары, стахановчу эзу-биле ажилдээр, күш-ажылдын бүдүрүкчүлүг могаг чокка көвү- делерин хүлээгенер.

ССРЭ-ниң медицина эртеминин Академиязынын медицинанык хы- налда институтуна эртем чөвүле- линиң хуралы болган. Институттун директору — ССРЭ-ниң медицина эртеминин Академиязынын коррес- пондент кежигүнү профессор Д. А. Бирюков тайбың талаалкчыларынын үшкү Бүгү-эвилел конференциязы- нын түнеленин дугайында медет- тел кылган.

Хуралга чүве чугаалааннар — ССРЭ-ниң медицина эртеминин Академиязынын чыгыңи кежигүнү профессор С. В. Анчикоң, П. С. Ку- палов болгаш өскелер-даа конфе- ренциянын хүлээп алганы кыйгы- рыгын изин-биле деткээнер. (СЭТА).

Делегейге тайбың тиелээр!

Бүгү чурттарда тайбың камгалаа- рынын шимчээшкенин бүгү кыр- жикчилеринге тайбың талаалкчыла- рынын Үшкү Бүгү-эвилел конферен- циязынын кыйгырын бистин Төрөөн чуртувустун ажалчы чоңнары изин- биле деткип турар.

Декабрь 8-те Карело-Фин ССР- ниң Лахденпохья хоорайда шуугай кылдыр комбинаттын коллективиниң тайбың талаалкчыларынын Бүгү- эвилел конференциязынын түнелени- ге хамаарыштырган хуралы болган. Кургалдыр чегтін ажалчыны эш Кузнецова хуралдың бүгү кижик- чилериниң чангыс азай эп-сеткилин илередип чүве чугаалаан.

Бистин сорулгавыс — коммунизм деп ол чугаалаан. Кызымакый тур- гузучу амыдыралдың шак бурзүү бисти ол сорулгаже чоокшудалып турар. Америк-англи империалистер бүгү күжү-биле бистин тайбың күш- ажалывыска шаптыктаарын ордал- дып, чаа дайынчы эгелээрин күзөп

турарлар. Бистин сорулгавыс — дай- ынче орукту моондактары болур. Бис тайбыңны камгалап шыдаар бис.

Белоруссияда көдээ ажал-агыяны ажал-ишчилери конференция- нын ажалынын түнелениге хамаарыштырган хуралдарга чүве чугаала- лышаан, колхоз тургузуунун чаа- чаа чедишкенин дээр могаг чок демисели-биле бүгү делегейге тай- бының херээн быжылгаларына бот- тарының беленин дугайын чугаалап турар.

Тайбың — бистерге, совет кижилерге эмне улуг аас-кежин болур — деп Моңгөл областың Горский районунуң «Путь социализма» колхозу- нун кежигүннеринин хуралына көдээ ажал-агый артелинни партия организациазынын секретари эш Попков чугаалаан. (СЭТА).

ПАРТИЙНИ АМЫДЫРАЛ

Агитация ажылын күштелдирер

1951 чылдың декабрь 16-да РСФСР-ге, ол ышкыш өске-даа эвдешкен болгаш автономнун совет республикаларга улус судтарынын сонгулдалары болуп эртер. Ол сонгулдаары чедикшикин эрттерин бистин чурттувун амыдыралыга улуг ужурудузгалы.

Совет улус дайын сөөлүндеги беш чыл планын чедишкенин күүсеткеш, улус ажал-агыянын болгаш культуранын улам-на күчүлү көдүрүлүшүнү дээш демисейип турар үедө улус судтарынын сонгулдаарынын белеткели чорун турар. Улус судтарына сонгулдаар социалистик хойбулары моон сонгаар улам быжылдарына улуг ролду ойнаар.

Эрткен сонгулдаарга бистин районун партия организациялары коммунистерин болгаш партия кечигүвү өвестерини сталинчы блогунун кандидаттары дээш агитация ажыларын улуг байлак дуржумдаларын алганнар. Бо сонгулдаарга ол сталинчы блокту тиелтегин хандарын дээш районун партия организациялары большевикчи агитациянын хей яны болгаш байлактыг хевирлери: митингилер болгаш хуралдар, лекциялар болгаш илеткелдер, беседалар болгаш солун номчулгаларын, кана солун, уран чечен чүүддер көргүзүлгелерин калбартып чорутканнар. Партия организацияларынын чанында агитколлективтер тургустунган болгаш олар 19 сонгулда пункттарынын чанында ажылдап турар. Агитколлективтин ажыларын «Искра», «Кызыл тараачын», «Октябрь 30 чыл ою» колхозтарда болгаш Чадаана хоорайда райпромкомбинатта, райпода партия организациялары эки калбартып чорудуп турар. Агитаторларнын кылар ажыларын планнап хуваап берген болгаш олар сонгулдаарга большевикчи агитациянын чалбыгыгыт эвестерин чедирип турар.

Агитаторларнын хуралдарын үргүлчү чорудуп, сонгулда пунктларынын ажыларында хүн-буру илерезин чептестерин чайдырычыне сонгулда комиссияларына дузалыжып, дерилде, шимелделерин боттары-биле кылып турарлар. Агитаторлардан «Коммунизмге орук» колхозта хоочун агитатор Сумбуу, коммунист С. Кызыл-оол, Дарыпан, «Искра» колхозта комсомолчу Довук, Чимит-оол, «Октябрь 30 чыл ою» колхозта башкы Балдан, комсомолчу Чажамаа, Чадаана хоорайда хоочун агитатор коммунист Которова, Филикова, Ш. Манган-оол, комсомолчу Коракаа болгаш оон-даа өске эки ажалдап турар агитаторлар хүн бүрү өзүп турар. Олар боттарынын сонгулдаарына районун улус шиттектештирине кандидаттыг деп-ширткен эш Кротованын болгаш улус төлөөлөринин кандидаттарына депширткен 75 улус төлөөлөринин намдарын таяныптып турарлар.

Көдээниң партия организацияларынын бо эгелезин большевикчи агитас-массалыг ажыларынга партия райкому улуг дузаны чедирип турар. Ылангыя райкомунун илеткелич бөлүгүнүн кечигүвүнде эштер Найдын, Шойгу, Доржудай, Байскылаан, Биче-оол, Шакар-оол болгаш оон-даа өскелер районун колхозтарынын хей кезинге совет хойуу, совет демократия, совет суд, бүгү делегейниң амгы байдалын дугайында, коммунисттин улуг туудуларынын дугайында лекцияларын номчуап берип, олар партия эге организацияларынын агитас-массалыг ажыларын калбартып чорудурып практиктик дузаларын көргүзүп турарлар.

Районун колхозтарынын, үлетпур бүүдүрлүгө чедирин улус судтарынын сонгулдаарына алдар болгаш коммунисттер чарышта алган бот-хүлээлелерин күөсөдирине чорук кирген большевикчи агитацияны партия организациялары боттарынын ажылынын кол кезээ болдуруп чорудуп турарлар.

Ындыг болза-даа чамдык партия организациялары бо улуг политиктиг кампаниянын чуула ужуру-дузанын чедир үчүлөтөп турар.

Чижээ, дуржумла станциясында, чагыс аай хевирлиг бажын тудуунун комбинатында, Чыргакынны хо-ву аскында агитпунктулар боттарынын ажыларын озалдап калбартып каллар.

Район төвүнде Бэнин чамдык партия эге организацияларынын секретарьлары: райкүүскомда (парторг Шавалеов), МТС-те (эш Бутанов), ортумак шоколада (Баабаев) олар агитаторлар-биле боттуг ажыларын чоруттай, оларны удуртпай турары-биле ол партия эге организацияларынын харылаан участоттарында агитас-массалыг ажылар эки калбарбаан.

Сонгулдаар белеткелиге, ылангыя агитас-массалыг ажыла районунуң культура бажыны ооң директору эш Самсонкин, колхозтарда клубтар, номчулга бажынары идепкейлиг киржип турбуже, бо черлерини шугуму-биле боттуг ажылар көзүл-бейн турар.

Агитас-массалыг ажыларын калбартырып районунуң комсомол, профвилел организацияларынын районунуң суд, прокуратура черлериниң удурткучулары улуг-ла дүврөвейн турарын демдегелээр херек.

Партия организациялары агитаторлар-биле ажыла чептестерин доп-дораан чайладып, коммунистерин болгаш партия кечигүвү эвестерини сталинчы блогунун кандидаттары дээш агитация ажыларын улам калбартып, партия-биле улустун үзүлбөс харылаанын, кандидаттарын амыдыралын болгаш ажал чорудулузын сонгулдаарга таныштырычы болуп.

Агитаторлар колхозтарда, үлетпур бүүдүрүлгелде калбартыганы социалисттик чарыштарын улам быжылгап, улуг башкы Сталинга чоруткан чаада алдыгын хүлээлелерин эреттиг күөсөдирине ажылы чонну көдүрөр ужурулу.

О. ШИРИНДИВИИ,
ВКП(б) Чөөн-Хемчик райкомунун пропаганда болгаш агитация кидизиниң эргелекчизи.

агитациянын кичи бүүрүдөн негелдени улгатырар. Ол ышкыш чиг-эрти, одаланы камнаарын, бүүдүрүлгө оналдаанын күөсөдирине баш булар чептестерин чок кыларыне ч угланган тодаргай хүлээлелери алган.

Ажылтын кичи бүүрү чыдып каап турар аш-чөм комбинатын хоорайнын муракчы бүүдүрүлгелериниң денелинге чедир деп быжыг шитиринлик ажылдап турган. Бүгү цехтерин, бригадаларын болгаш тус-тус ажылчыннарын аразында алдыган хүлээлелери күөсөдирин дээш, социалисттик чарыш калбарган.

Комбинатта партиянын эге организациясы коммунистерин чыдып каап турар черлерге быжылгап, оналданы күөсөдирин дээш кижилерни сыйрып организастарын оларга дааскан. Коммунистер ажылчыннарын ортузунга политмассалыг ажылы күөсөдирин, агитас-массалыг күөсөдирине таварылганы чок болдуруп.

Комбинаттын баштаар чери ажал шагынын чагыс минутанын-даа халас эрттербесе-биле ажылдын бүүдүрүлгө чорун улгатырычы цехтерден, бригадалардан болгаш

агитациянын кичи бүүрүдөн негелдени улгатырар. Ол ышкыш чиг-эрти, одаланы камнаарын, бүүдүрүлгө оналдаанын күөсөдирине баш булар чептестерин чок кыларыне ч угланган тодаргай хүлээлелери алган.

Ажылтын кичи бүүрү чыдып каап турар аш-чөм комбинатын хоорайнын муракчы бүүдүрүлгелериниң денелинге чедир деп быжыг шитиринлик ажылдап турган. Бүгү цехтерин, бригадаларын болгаш тус-тус ажылчыннарын аразында алдыган хүлээлелери күөсөдирин дээш, социалисттик чарыш калбарган.

Комбинатта партиянын эге организациясы коммунистерин чыдып каап турар черлерге быжылгап, оналданы күөсөдирин дээш кижилерни сыйрып организастарын оларга дааскан. Коммунистер ажылчыннарын ортузунга политмассалыг ажылы күөсөдирин, агитас-массалыг күөсөдирине таварылганы чок болдуруп.

Комбинаттын баштаар чери ажал шагынын чагыс минутанын-даа халас эрттербесе-биле ажылдын бүүдүрүлгө чорун улгатырычы цехтерден, бригадалардан болгаш

агитациянын кичи бүүрүдөн негелдени улгатырар. Ол ышкыш чиг-эрти, одаланы камнаарын, бүүдүрүлгө оналдаанын күөсөдирине баш булар чептестерин чок кыларыне ч угланган тодаргай хүлээлелери алган.

Ажылтын кичи бүүрү чыдып каап турар аш-чөм комбинатын хоорайнын муракчы бүүдүрүлгелериниң денелинге чедир деп быжыг шитиринлик ажылдап турган. Бүгү цехтерин, бригадаларын болгаш тус-тус ажылчыннарын аразында алдыган хүлээлелери күөсөдирин дээш, социалисттик чарыш калбарган.

Комбинатта партиянын эге организациясы коммунистерин чыдып каап турар черлерге быжылгап, оналданы күөсөдирин дээш кижилерни сыйрып организастарын оларга дааскан. Коммунистер ажылчыннарын ортузунга политмассалыг ажылы күөсөдирин, агитас-массалыг күөсөдирине таварылганы чок болдуруп.

Комбинаттын баштаар чери ажал шагынын чагыс минутанын-даа халас эрттербесе-биле ажылдын бүүдүрүлгө чорун улгатырычы цехтерден, бригадалардан болгаш

агитациянын кичи бүүрүдөн негелдени улгатырар. Ол ышкыш чиг-эрти, одаланы камнаарын, бүүдүрүлгө оналдаанын күөсөдирине баш булар чептестерин чок кыларыне ч угланган тодаргай хүлээлелери алган.

Ажылтын кичи бүүрү чыдып каап турар аш-чөм комбинатын хоорайнын муракчы бүүдүрүлгелериниң денелинге чедир деп быжыг шитиринлик ажылдап турган. Бүгү цехтерин, бригадаларын болгаш тус-тус ажылчыннарын аразында алдыган хүлээлелери күөсөдирин дээш, социалисттик чарыш калбарган.

Комбинатта партиянын эге организациясы коммунистерин чыдып каап турар черлерге быжылгап, оналданы күөсөдирин дээш кижилерни сыйрып организастарын оларга дааскан. Коммунистер ажылчыннарын ортузунга политмассалыг ажылы күөсөдирин, агитас-массалыг күөсөдирине таварылганы чок болдуруп.

Комбинаттын баштаар чери ажал шагынын чагыс минутанын-даа халас эрттербесе-биле ажылдын бүүдүрүлгө чорун улгатырычы цехтерден, бригадалардан болгаш

агитациянын кичи бүүрүдөн негелдени улгатырар. Ол ышкыш чиг-эрти, одаланы камнаарын, бүүдүрүлгө оналдаанын күөсөдирине баш булар чептестерин чок кыларыне ч угланган тодаргай хүлээлелери алган.

Ажылтын кичи бүүрү чыдып каап турар аш-чөм комбинатын хоорайнын муракчы бүүдүрүлгелериниң денелинге чедир деп быжыг шитиринлик ажылдап турган. Бүгү цехтерин, бригадаларын болгаш тус-тус ажылчыннарын аразында алдыган хүлээлелери күөсөдирин дээш, социалисттик чарыш калбарган.

Комбинатта партиянын эге организациясы коммунистерин чыдып каап турар черлерге быжылгап, оналданы күөсөдирин дээш кижилерни сыйрып организастарын оларга дааскан. Коммунистер ажылчыннарын ортузунга политмассалыг ажылы күөсөдирин, агитас-массалыг күөсөдирине таварылганы чок болдуруп.

Комбинаттын баштаар чери ажал шагынын чагыс минутанын-даа халас эрттербесе-биле ажылдын бүүдүрүлгө чорун улгатырычы цехтерден, бригадалардан болгаш

агитациянын кичи бүүрүдөн негелдени улгатырар. Ол ышкыш чиг-эрти, одаланы камнаарын, бүүдүрүлгө оналдаанын күөсөдирине баш булар чептестерин чок кыларыне ч угланган тодаргай хүлээлелери алган.

Ажылтын кичи бүүрү чыдып каап турар аш-чөм комбинатын хоорайнын муракчы бүүдүрүлгелериниң денелинге чедир деп быжыг шитиринлик ажылдап турган. Бүгү цехтерин, бригадаларын болгаш тус-тус ажылчыннарын аразында алдыган хүлээлелери күөсөдирин дээш, социалисттик чарыш калбарган.

Комбинатта партиянын эге организациясы коммунистерин чыдып каап турар черлерге быжылгап, оналданы күөсөдирин дээш кижилерни сыйрып организастарын оларга дааскан. Коммунистер ажылчыннарын ортузунга политмассалыг ажылы күөсөдирин, агитас-массалыг күөсөдирине таварылганы чок болдуруп.

Комбинаттын баштаар чери ажал шагынын чагыс минутанын-даа халас эрттербесе-биле ажылдын бүүдүрүлгө чорун улгатырычы цехтерден, бригадалардан болгаш

агитациянын кичи бүүрүдөн негелдени улгатырар. Ол ышкыш чиг-эрти, одаланы камнаарын, бүүдүрүлгө оналдаанын күөсөдирине баш булар чептестерин чок кыларыне ч угланган тодаргай хүлээлелери алган.

Ажылтын кичи бүүрү чыдып каап турар аш-чөм комбинатын хоорайнын муракчы бүүдүрүлгелериниң денелинге чедир деп быжыг шитиринлик ажылдап турган. Бүгү цехтерин, бригадаларын болгаш тус-тус ажылчыннарын аразында алдыган хүлээлелери күөсөдирин дээш, социалисттик чарыш калбарган.

Комбинатта партиянын эге организациясы коммунистерин чыдып каап турар черлерге быжылгап, оналданы күөсөдирин дээш кижилерни сыйрып организастарын оларга дааскан. Коммунистер ажылчыннарын ортузунга политмассалыг ажылы күөсөдирин, агитас-массалыг күөсөдирине таварылганы чок болдуруп.

Комбинаттын баштаар чери ажал шагынын чагыс минутанын-даа халас эрттербесе-биле ажылдын бүүдүрүлгө чорун улгатырычы цехтерден, бригадалардан болгаш

агитациянын кичи бүүрүдөн негелдени улгатырар. Ол ышкыш чиг-эрти, одаланы камнаарын, бүүдүрүлгө оналдаанын күөсөдирине баш булар чептестерин чок кыларыне ч угланган тодаргай хүлээлелери алган.

Ажылтын кичи бүүрү чыдып каап турар аш-чөм комбинатын хоорайнын муракчы бүүдүрүлгелериниң денелинге чедир деп быжыг шитиринлик ажылдап турган. Бүгү цехтерин, бригадаларын болгаш тус-тус ажылчыннарын аразында алдыган хүлээлелери күөсөдирин дээш, социалисттик чарыш калбарган.

Комбинатта партиянын эге организациясы коммунистерин чыдып каап турар черлерге быжылгап, оналданы күөсөдирин дээш кижилерни сыйрып организастарын оларга дааскан. Коммунистер ажылчыннарын ортузунга политмассалыг ажылы күөсөдирин, агитас-массалыг күөсөдирине таварылганы чок болдуруп.

Комбинаттын баштаар чери ажал шагынын чагыс минутанын-даа халас эрттербесе-биле ажылдын бүүдүрүлгө чорун улгатырычы цехтерден, бригадалардан болгаш

агитациянын кичи бүүрүдөн негелдени улгатырар. Ол ышкыш чиг-эрти, одаланы камнаарын, бүүдүрүлгө оналдаанын күөсөдирине баш булар чептестерин чок кыларыне ч угланган тодаргай хүлээлелери алган.

Ажылтын кичи бүүрү чыдып каап турар аш-чөм комбинатын хоорайнын муракчы бүүдүрүлгелериниң денелинге чедир деп быжыг шитиринлик ажылдап турган. Бүгү цехтерин, бригадаларын болгаш тус-тус ажылчыннарын аразында алдыган хүлээлелери күөсөдирин дээш, социалисттик чарыш калбарган.

Комбинатта партиянын эге организациясы коммунистерин чыдып каап турар черлерге быжылгап, оналданы күөсөдирин дээш кижилерни сыйрып организастарын оларга дааскан. Коммунистер ажылчыннарын ортузунга политмассалыг ажылы күөсөдирин, агитас-массалыг күөсөдирине таварылганы чок болдуруп.

Комбинаттын баштаар чери ажал шагынын чагыс минутанын-даа халас эрттербесе-биле ажылдын бүүдүрүлгө чорун улгатырычы цехтерден, бригадалардан болгаш

агитациянын кичи бүүрүдөн негелдени улгатырар. Ол ышкыш чиг-эрти, одаланы камнаарын, бүүдүрүлгө оналдаанын күөсөдирине баш булар чептестерин чок кыларыне ч угланган тодаргай хүлээлелери алган.

Ажылтын кичи бүүрү чыдып каап турар аш-чөм комбинатын хоорайнын муракчы бүүдүрүлгелериниң денелинге чедир деп быжыг шитиринлик ажылдап турган. Бүгү цехтерин, бригадаларын болгаш тус-тус ажылчыннарын аразында алдыган хүлээлелери күөсөдирин дээш, социалисттик чарыш калбарган.

Комбинатта партиянын эге организациясы коммунистерин чыдып каап турар черлерге быжылгап, оналданы күөсөдирин дээш кижилерни сыйрып организастарын оларга дааскан. Коммунистер ажылчыннарын ортузунга политмассалыг ажылы күөсөдирин, агитас-массалыг күөсөдирине таварылганы чок болдуруп.

Комбинаттын баштаар чери ажал шагынын чагыс минутанын-даа халас эрттербесе-биле ажылдын бүүдүрүлгө чорун улгатырычы цехтерден, бригадалардан болгаш

агитациянын кичи бүүрүдөн негелдени улгатырар. Ол ышкыш чиг-эрти, одаланы камнаарын, бүүдүрүлгө оналдаанын күөсөдирине баш булар чептестерин чок кыларыне ч угланган тодаргай хүлээлелери алган.

Ажылтын кичи бүүрү чыдып каап турар аш-чөм комбинатын хоорайнын муракчы бүүдүрүлгелериниң денелинге чедир деп быжыг шитиринлик ажылдап турган. Бүгү цехтерин, бригадаларын болгаш тус-тус ажылчыннарын аразында алдыган хүлээлелери күөсөдирин дээш, социалисттик чарыш калбарган.

Комбинатта партиянын эге организациясы коммунистерин чыдып каап турар черлерге быжылгап, оналданы күөсөдирин дээш кижилерни сыйрып организастарын оларга дааскан. Коммунистер ажылчыннарын ортузунга политмассалыг ажылы күөсөдирин, агитас-массалыг күөсөдирине таварылганы чок болдуруп.

Комбинаттын баштаар чери ажал шагынын чагыс минутанын-даа халас эрттербесе-биле ажылдын бүүдүрүлгө чорун улгатырычы цехтерден, бригадалардан болгаш

агитациянын кичи бүүрүдөн негелдени улгатырар. Ол ышкыш чиг-эрти, одаланы камнаарын, бүүдүрүлгө оналдаанын күөсөдирине баш булар чептестерин чок кыларыне ч угланган тодаргай хүлээлелери алган.

Ажылтын кичи бүүрү чыдып каап турар аш-чөм комбинатын хоорайнын муракчы бүүдүрүлгелериниң денелинге чедир деп быжыг шитиринлик ажылдап турган. Бүгү цехтерин, бригадаларын болгаш тус-тус ажылчыннарын аразында алдыган хүлээлелери күөсөдирин дээш, социалисттик чарыш калбарган.

Комбинатта партиянын эге организациясы коммунистерин чыдып каап турар черлерге быжылгап, оналданы күөсөдирин дээш кижилерни сыйрып организастарын оларга дааскан. Коммунистер ажылчыннарын ортузунга политмассалыг ажылы күөсөдирин, агитас-массалыг күөсөдирине таварылганы чок болдуруп.

Комбинаттын баштаар чери ажал шагынын чагыс минутанын-даа халас эрттербесе-биле ажылдын бүүдүрүлгө чорун улгатырычы цехтерден, бригадалардан болгаш

агитациянын кичи бүүрүдөн негелдени улгатырар. Ол ышкыш чиг-эрти, одаланы камнаарын, бүүдүрүлгө оналдаанын күөсөдирине баш булар чептестерин чок кыларыне ч угланган тодаргай хүлээлелери алган.

Ажылтын кичи бүүрү чыдып каап турар аш-чөм комбинатын хоорайнын муракчы бүүдүрүлгелериниң денелинге чедир деп быжыг шитиринлик ажылдап турган. Бүгү цехтерин, бригадаларын болгаш тус-тус ажылчыннарын аразында алдыган хүлээлелери күөсөдирин дээш, социалисттик чарыш калбарган.

Комбинатта партиянын эге организациясы коммунистерин чыдып каап турар черлерге быжылгап, оналданы күөсөдирин дээш кижилерни сыйрып организастарын оларга дааскан. Коммунистер ажылчыннарын ортузунга политмассалыг ажылы күөсөдирин, агитас-массалыг күөсөдирине таварылганы чок болдуруп.

Комбинаттын баштаар чери ажал шагынын чагыс минутанын-даа халас эрттербесе-биле ажылдын бүүдүрүлгө чорун улгатырычы цехтерден, бригадалардан болгаш

агитациянын кичи бүүрүдөн негелдени улгатырар. Ол ышкыш чиг-эрти, одаланы камнаарын, бүүдүрүлгө оналдаанын күөсөдирине баш булар чептестерин чок кыларыне ч угланган тодаргай хүлээлелери алган.

Ажылтын кичи бүүрү чыдып каап турар аш-чөм комбинатын хоорайнын муракчы бүүдүрүлгелериниң денелинге чедир деп быжыг шитиринлик ажылдап турган. Бүгү цехтерин, бригадаларын болгаш тус-тус ажылчыннарын аразында алдыган хүлээлелери күөсөдирин дээш, социалисттик чарыш калбарган.

Комбинатта партиянын эге организациясы коммунистерин чыдып каап турар черлерге быжылгап, оналданы күөсөдирин дээш кижилерни сыйрып организастарын оларга дааскан. Коммунистер ажылчыннарын ортузунга политмассалыг ажылы күөсөдирин, агитас-массалыг күөсөдирине таварылганы чок болдуруп.

Комбинаттын баштаар чери ажал шагынын чагыс минутанын-даа халас эрттербесе-биле ажылдын бүүдүрүлгө чорун улгатырычы цехтерден, бригадалардан болгаш

агитациянын кичи бүүрүдөн негелдени улгатырар. Ол ышкыш чиг-эрти, одаланы камнаарын, бүүдүрүлгө оналдаанын күөсөдирине баш булар чептестерин чок кыларыне ч угланган тодаргай хүлээлелери алган.

Ажылтын кичи бүүрү чыдып каап турар аш-чөм комбинатын хоорайнын муракчы бүүдүрүлгелериниң денелинге чедир деп быжыг шитиринлик ажылдап турган. Бүгү цехтерин, бригадаларын болгаш тус-тус ажылчыннарын аразында алдыган хүлээлелери күөсөдирин дээш, социалисттик чарыш калбарган.

Комбинатта партиянын эге организациясы коммунистерин чыдып каап турар черлерге быжылгап, оналданы күөсөдирин дээш кижилерни сыйрып организастарын оларга дааскан. Коммунистер ажылчыннарын ортузунга политмассалыг ажылы күөсөдирин, агитас-массалыг күөсөдирине таварылганы чок болдуруп.

Комбинаттын баштаар чери ажал шагынын чагыс минутанын-даа халас эрттербесе-биле ажылдын бүүдүрүлгө чорун улгатырычы цехтерден, бригадалардан болгаш

агитациянын кичи бүүрүдөн негелдени улгатырар. Ол ышкыш чиг-эрти, одаланы камнаарын, бүүдүрүлгө оналдаанын күөсөдирине баш булар чептестерин чок кыларыне ч угланган тодаргай хүлээлелери алган.

Ажылтын кичи бүүрү чыдып каап турар аш-чөм комбинатын хоорайнын муракчы бүүдүрүлгелериниң денелинге чедир деп быжыг шитиринлик ажылдап турган. Бүгү цехтерин, бригадаларын болгаш тус-тус ажылчыннарын аразында алдыган хүлээлелери күөсөдирин дээш, социалисттик чарыш калбарган.

Комбинатта партиянын эге организациясы коммунистерин чыдып каап турар черлерге быжылгап, оналданы күөсөдирин дээш кижилерни сыйрып организастарын оларга дааскан. Коммунистер ажылчыннарын ортузунга политмассалыг ажылы күөсөдирин, агитас-массалыг күөсөдирине таварылганы чок болдуруп.

Комбинаттын баштаар чери ажал шагынын чагыс минутанын-даа халас эрттербесе-биле ажылдын бүүдүрүлгө чорун улгатырычы цехтерден, бригадалардан болгаш

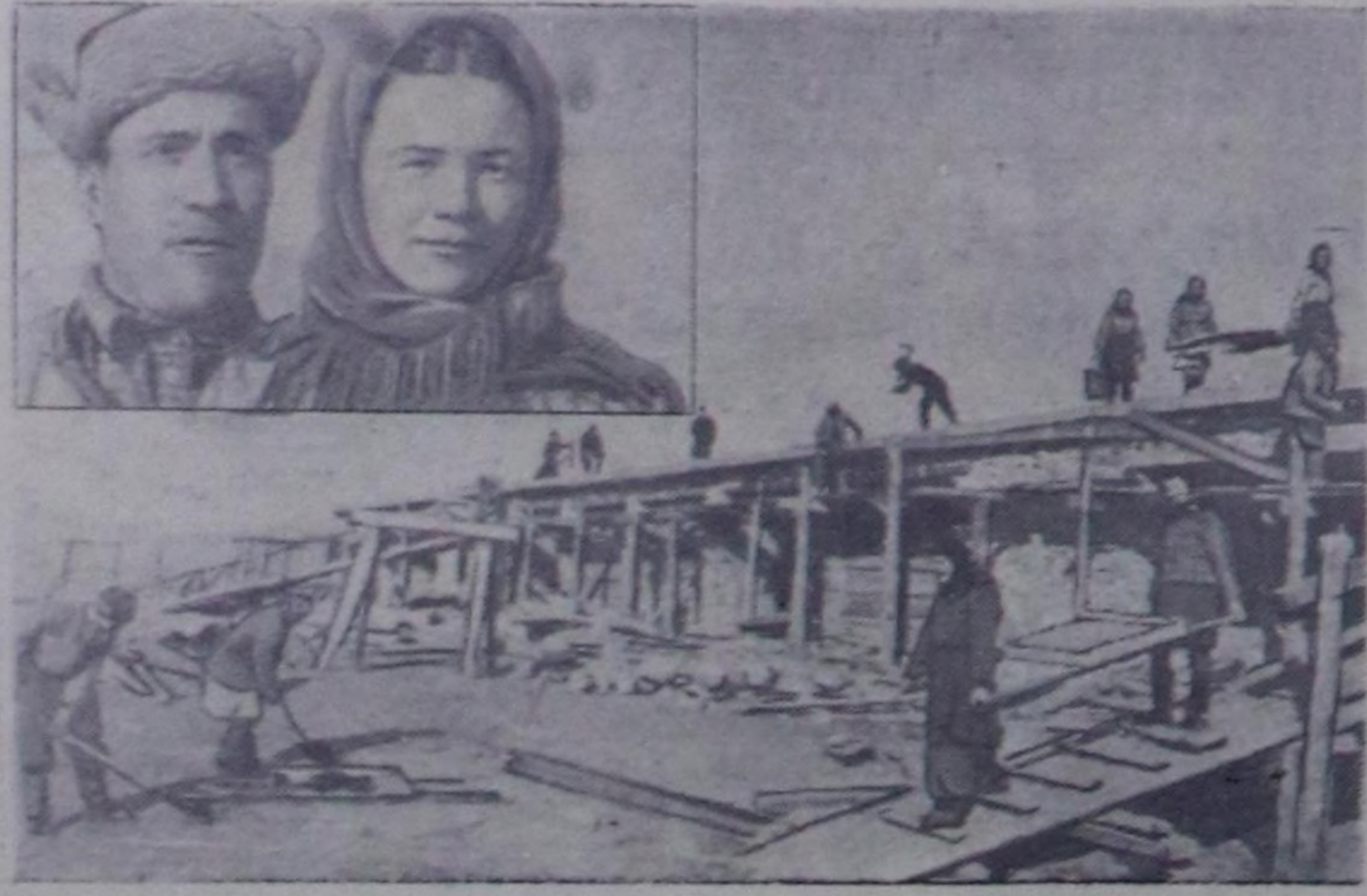
агитациянын кичи бүүрүдөн негелдени улгатырар. Ол ышкыш чиг-эрти, одаланы камнаарын, бүүдүрүлгө оналдаанын күөсөдирине баш булар чептестерин чок кыларыне ч угланган тодаргай хүлээлелери алган.

Ажылтын кичи бүүрү чыдып каап турар аш-чөм комбинатын хоорайнын муракчы бүүдүрүлгелериниң денелинге чедир деп быжыг шитиринлик ажылдап турган. Бүгү цехтерин, бригадаларын болгаш тус-тус ажылчыннарын аразында алдыган хүлээлелери күөсөдирин дээш, социалисттик чарыш калбарган.

Комбинатта партиянын эге организациясы коммунистерин чыдып каап турар черлерге быжылгап, оналданы күөсөдирин дээш кижилерни сыйрып организастарын оларга дааскан. Коммунистер ажылчыннарын ортузунга политмассалыг ажылы күөсөдирин, агитас-массалыг күөсөдирине таварылганы чок болдуруп.

Комбинаттын баштаар чери ажал шагынын чагыс минутанын-даа халас эрттербесе-биле ажылдын бүүдүрүлгө чорун улгатырычы цехтерден, бригадалардан болгаш

ОБЛАСТЫҢ ТУДУГ АЖЫЛЫН УЛАМ КАЛБАРТЫР

Танды районда машина-мал станциязынын тудуу улам өзүп турар. Ам даш гаражтын тудууну тулуп турар. Чурукта: Тудуг болгаш ажил агыл бригаданын тудугда ажилдап турары. Кырында бригадирлер А. Евграфов биле Н. Кудрина.

Чуруу А. Ермолаевтин.

Колхоз тудуу

Бай-Тайга районун Шуй суму-зунун ажылчы арат чоңу колхозчу амыдыралдын ажык-дузанын билгеш, 1950 чылдын март 25-те чаа колхозту организастааш, оң адын «Мурнакчы» деп адаан.

«Мурнакчы» колхозка бо бир чыл ажыг үенин иштинде 177 өреге азы ук сумунун арат ажыл-агылларынын 77 хуузу катышкан. Сумунун төвү болуп турар Булуң-Бажы колхозтун төвү болган. Булуң-Бажынын бойдуз байдалы кончук чараш болгаш таарымчалыг: чөөн талазында Барлыктын кат-чимистиг ары, оң шапкын суу баткан, барын талазында хана дег кара хаялды кадир хавак баткан, чогу суурнун аразы-биле дизип каан дег таалдар баткан болгаш чайын оларнын бурүлери сагалайдыр хадып турар.

1951 чылга чедир Булуң-Бажыга чагыс эге школа, 4—5 хире эрги бажычыгаштардан ангыла көрүштүг тудуг чок турган. Анык колхозтун төвүн сайырдыр, колхозчуларын сууржуң амыдыралче шилчидер дугайында улуг кичээниң салганы-биле ам Булуң-Бажы колхозчуларнын шевер колдары-биле кылдырган чаа бажынар-биле аян кирип турар.

Колхоз бо чылын 15 журттага бажынарды турар дээш болза 14-ту туду дооскан, ам бирээнин ханазын доозуп турар. Узуну 16 метр, дооразы 8 метр бир инек кажазын, ол ышкыш хемчээлиг бир хой кажазын болгаш бээр кажазын туду дооскан, ам бир айт кажазын тудуп турар. Эрги школага немей бир бажынын туткан болгаш школада колхозчуларнын 200 ажыг уруглаарын өөредип турар. Оон ангыла эрткен чылын туттунган контора, склад, магазин дээш ышкыш туудулар бар. Бажынарнын тудуунун шынары эки: шупту чагыс-аай хевир-биле туттунган, үш хире бажындан өскөжин крышалап каан, ишти чугайлыг, чамдык бажынарнын шалазы, хаалгашы, сонга чаактары дозулуг, амбарлары бар. Бажынарнын ишти стол, сандай-биле деритиниң эгелеп турар.

Колхозтун тудуг бригаданын составында шупту 82 кижы ажалдап турар, оон иштинде бызачылар 36 кижин. Бызачыларнын иштинде 51 харлыг Х. Чалып улгелеринг ажалдап, ажал нормазын 150 хуу чедир күөсөдирип турар. Ол 1932 чылдан бээр сумунун тудуг ажылыга идепкейлиг киржин келген. 1951 чылда эш Чалыпка чазаактын тывысканы 5 муң рубльдиң узун хуусаалыг чээлини берген. Ам Чалып 50 хар иштинде журттап келген кидис өндөн чарылгаш, чаа культурул бажынче шилчезин. Оң чаа журттагызы бистин колхозчуларынын чаа амыдыралына элзэн үлегер болуп турар. Чул дие, оң чаа бажыны крышалап, амбарлыг, сонгаларнын рамал

Колхозтарда малдың кыжын төрөөн чаш төлүн камгалап алыр хемчеглер дугайында

Ам үде төрүүр инактерин, хойларнын, өшкүлерини болгаш хаванарнын кышкы үдеги оолдашыкыны эгелээн. Бистин областа көдээ ажил-агынын ол чугула кампаниясына бүгү колхозтар, совхозтар болгаш хуузуна малдык ажил-агылар беле турар ужурулг. Ылангыя ол үде колхоз фермаларынын малчынары шынгы белектен ужурулг.

Алган чаш төлдү хүлээп алыр болгаш доруктурарында талазы-биле ажилды кайы хире организаастанындан, кайда, кайы колхоз эки белектенгенден, чаш малды доруктурар болгаш ажаар талазы-биле малчынар боттарынын хүлээлгеринге актсеткидиг болганындан, малды ажаар азыраар болгаш хемчегерини талазы-биле доктаатынган зооветеринар саавырын шынгы сагаандан малдын баш санын чыл бүрүдүгү өзүлдеси хамаарып.

Бин-Хем районда «Красный пахарь» колхозтун муракчы малчынары хойжулар эш Халдын-оол, эш Янжап олар 1951 чылда 1697 төрүүр хойдан 1787 хураганнары, азы 100 баш төрүүр хойдан-на 105 хураганнары камгалап алган, ынчаарга ол-ла районда «Красная звезда» колхоз бир дөмөй азырал ажаалганын байдалында 100 төрүүр хойдан чүглө 71 хураганнары, «Май I» колхоз 67 хураганнары камгалап алган. Улуг-Хем районда Киров аттыг колхозтун хойжозу Тюлюш Хунан-Кара 265 төрүүр хойдан 290 хураганнары, азы 100 баш төрүүр хойдан 109 хураганнары камгалап алган, оон-биле чергелештир азырал ажаалганын ол-ла ышкыш байдалына ук районда Мичурин аттыг колхоз 100 баш хой, өшкүден чүглө 75 анай, хураганны, Маленков аттыг колхоз чүглө 60 хураганнары алган. Чөөн-Хемчик районда «Большевик» колхозтун инекизи Донгак Тамык Ханды 27 инектен 27 бызааны, азы 100 инектен 100 бызааны доруктуруп ап турда, районнун колхозтары бызааларнын чүглө 88 хуузу камгалап алган.

Бин-Хем районда Сталин аттыг колхоз 25 инектен 25 бызааларын, ол-ла районда «Красная звезда» колхоз 100 баш инектен 96 бызааларын ап турда, Кочетов аттыг колхоз чүглө 58 бызааларын, «Искра» колхоз чүглө 67 бызааларын алган. Кызыл районда «ТАРИ I» дугаар улуг хуралы колхозта хаван ажаакчызы Мария Поносова 1951 чылда 8 баш төрүүр хавандан 167 хаван солдарын, азы бир баш төрүүр хаван бүрүздүндөн 21 хаван оолдарын камгалап алган.

Бо фактылар болза, муракчы малчынар малдык чаш төлүн элээн йүнү, база чидир чокка камгалап л турарын чугаалап турар.

Эрткен чылдын алдагдалдарын, малдын чаш төлүнүн хорамчазын болдурбас төлөөдө, колхоз бүрүзү малдык оолдашыкына, мал төлүн доруктуруп аларына мал кажааларын эки белектээр, төрүүр малга болгаш чаш малга немелде чөм кылдыр эки шынарлыг сизгенерини курлавырын амдыгааштан сөртүп белектээр чугула. Ол ышкыш чаш малды доруктурарынын техникасын болгаш чурумун эки билер мал ажылынын каадырларын колхоз бүрүзү белектээр херек.

Чаш малдын кадыйнын дугайында сагыш салышыкыны чаш мал төрүтүненин йрак мурнунда эгелээр ужурулг. Хамактын мурнунда не малдын азырал, ажаалганынын байдалын экижидери чугула деп чүвени мурнакчы малчынарын дуржулгазы көргүзүп турар. Төрүүр малдын составы яныз-бүрү чөмнер-биле, минералдык чөмнер-биле чижээ, ыяш хөмүрү, дүс өскөлөр-биле бүрүн хандыртынган турар дээш, ол чөмнер үренин өзүп хөжүүрүнгө, сүт тыптырынга болгаш хоолдулг будумдерини курлавырын тургузарынга четир хемчээлдиг турар дээш бүгү чүүлдерин кылып турарлар.

Боос малды эки чөмгербес чорук өлүгү, азы кошкак багай төл төрүүрүнге чедирер, ол кошкак багай төл бичини чүве болурга-ла яныз-бүрү аарыларга таваржыр. Бин-Хем районда «Май I-зи» колхозка 1951 чылда чаа төрүтүнгөн хураганнарын 26 хуузу, ол-ла районда «Искра» колхозтун бызааларынын 21,4 хуузу, Тес-Хем районда Сталин аттыг колхозтун хураганнарынын 24 хуузу, ол-ла районда Жданов аттыг колхозтун бызааларынын 27 хуузу өлүп хараан. Бо колхозтарда малдын чаш төлүнүн хорамчазын ол хире бедик чоруу хамактын мурнунда малдын азырал, ажаалганын болгаш чөмгерилгезин багай организаастанындан болган. Ол ышкыш хойжулар, бызаа ажаакчылары болгаш инекилер зооветеринарлыг негедлерин хажытканындан чаш малдын хорамчазы улуг болганы тогаргай.

Чаш мал төрүтүнгөн соонда незиниң эмийин баштай арылгаш шеверлейин, чаш малды эмирип турганындан чаш мал кыжыктап, арып баксырап, харын өлүп-даа турган. Төрөөн малдын болгаш чаш малдын туруп турган кажаалары тапкыш, тар, соок, өл болгаш сонгалары чок турган.

Малдын чаш төлүн бүрүн камгалап алырынын чугула чүгү болза, чаш малдын амдыралынын баштайгы хүннеринде ону незиниң арыг азы-биле хандыраы болур. Ылангыя чаш мал төрүтүнгөн соонда 30—60 минута болганда бир дугаар чөмгерилгени аа-биле хандыраы чугула. Чаш малды эмирип доруктуруп турар үде бызааны, хураганны, азы анайын незиниң эмийиче бир-ле дугаар ыларынын мурнунда эмийни болгаш эмиг допшуларын чыгып сүт биле чүп, арып пөс азы аркыш биле кургалды чолуп турар. Аанын бир дугаар ужуун өске саваже саап каапкыш, чүглө оон соонда чаш малды эмигже ядар.

Чаш малды бүрүн камгалап алыр чорукту хандырада аарыларны болдурбазынын ветеринар-профилактик хемчегерин чогуур өйүлдө чорудары улуг ужуру-дузалыг. Зоовет-специалисттериниң сорулгазы болза, чаш малдын байдалын үргүлчү хынаар, чаш малдын азырал ажаалганын экижидерин, арааран малга эмнеге дузаламчызын көргүзүр ажилды экижидерин организаастаар талазы-биле колхозтарга практиктик дузаламчыны көргүзери, оон-биле чаш малды чидир чокка доруктурарын хандыраы болур.

Чаш малды бүрүн камгалап алырынын йин дугаар чугула чүгү болза, мал оолдашыкынын үезинде мал фермазынын бүрүзүгө дүн, хүннүн дежурнылашыкынын организаастаары болур.

Чаш малдын амдыралынын баштайгы хүннери чөмгерилгени болгаш амдыралдын бир байдалындан өске байдалче шилчириниң үези болур дээрзи бүгү малчынарга билдингир болур ужурулг. Мынчагыш чаа төрүтүнгөн малды хүлээп алырынын, чөмгереринин болгаш азыраар ажаарынын чурумун сагыры улуг ужуру-дузалыг. Өкпе аарыгырындан чаш малдын хөраар чоруу колхозтарда хөй болуп турар. Ол массалыг аарыгларын чылдагы чаш малды ажаарынын талазы-биле зооветеринарлыг негедлерин хажыдып турарындан хамааржыр. Малды карагыш, соок, өл кажаа, такпыш чөргө ажаары, эки вентиляция, дөжөк чок чорук температураын бир аай эвес турары, чаш малдын организмнин быжыг чоруун кошкадыр болгаш аарыгы болдурар.

Бичангыш колхоз бүрүзү малдын күскү кышкы үде оолдашыкына, чаш малды доруктурарына таарышкан кажааларын тудушкунун болгаш септелгезин доозарын организаастаарыне бир дугаар чөргөни ки-чэнгейин салыр ужурулг. Ол кажаалар эки сонгаларыг, экижерлиг, шалаларлыг, дээрлерлиг болгаш кышталарлыг болуру чугула.

Чөмгерилгенин чурумун сагыры ылангыя чаш малдын амдыралынын баштайгы хүннеринде улуг ужуру-дузалыг. Чаш малдын амдыралынын баштайгы хүннеринде оларнын эмин эртир хөй сүт-биле чөмгерер чаш малдын чөм хуулдурар аппаратынын ажилын сулардып болур. Бызаалар кыжкыткай бергенде 1 литрге 10 грамм дүс эзилдирген, хайындырып кааа бүдүн чартык литр сүт-биле солуп болур. Оон соонда чөмгерер, санында дүстүг сүгга 0,25 литр ааны азы сүтү пемеп турар.

Дараазында хүнде хайындырган сүгга оон чартыг хире сүтү не мээр, бир эвес бызаанын кыжкытаакшынын эрте берген болза, бызааны шуут сүт-биле азырап эгелээр. Бызааны сүт-биле азырап турар үде оларын хүнде үш катап чөмгерер.

Чаш малды бүрүн камгалап алыр чорукту хандырада аарыларны болдурбазынын ветеринар-профилактик хемчегерин чогуур өйүлдө чорудары улуг ужуру-дузалыг. Зоовет-специалисттериниң сорулгазы болза, чаш малдын байдалын үргүлчү хынаар, чаш малдын азырал ажаалганын экижидерин, арааран малга эмнеге дузаламчызын көргүзүр ажилды экижидерин организаастаар талазы-биле колхозтарга практиктик дузаламчыны көргүзери, оон-биле чаш малды чидир чокка доруктурарын хандыраы болур.

П. УШАКОВ.

И. А. Кукало— Украин ССР-иниң Кировград облазынын Молотов аттыг колхозунун бригадери. Ол 60 чылын 109 гектар шөлдүң гектар бүрүздүндөн күзүн чажар «Олесская-З» деп кызыл-тастың 42 центнер дүждүгүн өстүргөн.

Чуруу Г. Верушкинини.

УЛУГ ӨӨРҮШКҮ

Большевик партиянын, совет чазактын бистин областың колхозтарыга берип турар улуг дузаламчызын ачызы-биле Чөөн-Хемчик районнун улгатыр катыштырган «Коммунизмче орук» колхозунун колхозчулары, оон малчынары нийтиештирген мал ажылын сайзырадыр талазы-биле элээн чединшиктерини чедип алган.

Мал өстүрер планын 105 хуу күүсеткени дээш колхозту ССРЭ-нин Көдээ ажил-агы Министествовундан «ГАЗ—51» деп автомашина-биле шааннаан дугайында телеграмманы алгаш, бистин күшүн хуу ажилды арат чонуюсту коллективтиг ажил-агыга шилчидип, кидис өглерден делгем, чырык, чыгык бажынарже кирип турар чорук большевик партиянын, совет чазактын, улуг башкы Сталинниң ачы-хавыязыдыр деп колхозчулар өөрүп четиргенин илередип турганнар.

Бо шааннааг хары кылдыр колхозчулар мал ажылыче кичэнгейин улам улгатырып, кажаалар тулауны болгаш септелгезинче күшүтпөп, мал кыштагалдышыкынын өске-да хемчегерин күштөлдирген. Бирээзинге-ле 40 санныг бо да мал кирер чангыс аай хевирлиг 2 кажааны чооку хүннерде бүрүн доозар, 4 автомашини кирер бир гаражы болгаш өске-даа тудугларны чедир кыларын хүлээнип алганнар.

Колхозтун сурагыл малчыны улуг назылыг коммунист Дайбажык келер чылын 248 хойдан 260 хураганны, М. Ханды 49 инектен 49 бызааны, Х. Очур 39 инектен 39 бызааны, Дамба-Дорж 176 хойдан 180 хураганны, К. Кызыл-оол 50 бөбөн 50 кулуну бүрүн камгалап алыр бис деп социалисттиг хүлээгени алган.

К. САТ.

Көдээ ажил-агынын тускай эртемниглериниң семинары

Чоокта чаа Чаа-Хөд районуң көдээ ажил-агы тускай эртемниглериниң — зоотехниктериниң, мал эмчилериниң болгаш колхозтарда мал фермаларынын эргелекчилериниң база колхозтар санакчыларынын болгаш ревизия комиссияларынын дугала-рынын 34 кижиги киришчилг чөвүлө хуралы болгаш үш хонук семинары болуп эрткен.

Чөвүлө хурал районуң көдээ ажил-агы тускай эртемнигтери болгаш колхозтарнын мал ажилдакчылары улуг башкы Сталинниң мурнуна социалисти; хүлээлгезин багай эвес күүседип турарын демдеглээн. Районда көдээ ажил-агынын бүгү адырлары чединшигин хөжүгү олурар. Колхозтар нийтинин мал ажылын хөжүдериниң үш чыл планын күүсеткен болгаш малдын уксаазын экижидер, оон ээтир, дүкүр болгаш сүткүр чөруун бедидер дээш улуг күженишиктерини үндүрүп ажалдап турар. Районнун колхозтары 60 чылын 6 каракул кошкарларын, дон уктуг 4 үрелиг аскыларны болгаш сибенат уктуг 4 бугаларны өске облас-тардан садып алган.

Эрткен чылдарга бодаарга колхозтарда мал ажылы элээн экижээнин чөвүлө хурал демдеглээн.

Районнун көдээ ажил-агы тускай эртемнигтериниң чөвүлө хуралы колхозтарнын мал ажылына боттут дузаламчы көргүсүйн күрүенен халас шалып ап турар А. Туругда зоовет участоктун эргелекчи Васильев болгаш зоотехник Элейи ышкыш кижилерин чиди-биле шүгүмчүлээн.

К. ОНГА.

Бухгалтерлер социалисттиг чарышта

Бо чылдын ноябрынын төңчүзүндө областың сан килдизи областың бюджеттиг албан черлериниң бухгалтерлер-биле инструменттиг чөвүлө хуралды эртирген. Анаа үчөт, отчөт ажилынын байдалынын болгаш чыл отчөдүн тургузарынын дугайында айтырыгын чугалашкан.

Чөвүлө хуралга үчөт болгаш отчөт ажилын эки боттадырып турар бухгалтерлерини эки ажилын демдеглээн. Биндыг бухгалтерге областобистин эш Петрова, «Шы» солун редакциясынын эш Сатаев олар хамааржыр. Оон-биле кады үчөт ажилы сандаргай байдалда тургускан, отчөттү чогуур өйүндө кылбайн турар— сүг ажил-агынын область эргелелинин бухгалтерини эш Пентенко, күш-культура обкомунун бухгалтер эш Денисов оларнын багай ажилын демдеглээн. Үчөт болгаш отчөт ажилында илереп турар чам-дык чөпөстери чөвүлө хуралга тодаргай илереткен.

Оон-биле кады районнарың сан килдистериниң кол бухгалтерлериниң семинарын организаастап эртирген. Семинарга үчөт болгаш отчөт ажилын экижидериниң, чыл отчөдүн тургузарынын чурумнарынын дугайында айтырыгын өөренип эрткен.

Семинарга Танды, Каа-Хем, Улуг-Хем районнарынын сан килдистериниң кол бухгалтерлерини эштер Ким,

Чөвүлө хурал кышкы үеде малдын олар-белчирин чөп таарыштырар, малдын ажаалганын экижидер болгаш бар мал чөмнерин камнап чарыгдар талазы-биле тодаргай хемчеглерин айтыкан.

Чөвүлө хурал бодупун ажилын дооскан соонда семинар эгелээн. ВКП(б) райкомунун секретари эш Т. Бегзи семинарнын дыннакчыларына «Октябрьн социалист Улуг революциянын 34 чыл оюну дугайында» Л. П. Бериянын илеткелни таныштырган.

ВКП(б) райкомунун секретари эш Сорокин семинарнын дыннакчыларына «Мал ажилында четпестерини узууткаар болгаш колхозтарнын нийтиештирген малын камгалаар талазы-биле хемчеглериниң дугайында» ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелиниң болгаш ВКП(б) Төп Комитетинин доктаалын таныштырган.

ВКП(б) райкомунун пропаганда болгаш агитация килдизиниң эргелекчи эш Күнчүң семинарнын дыннакчыларына бүгү делегей байдалынын дугайында лекцияны номчаан.

Ол ышкыш районуң көдээ ажил-агы килдизиниң тускай эртемнигтерини семинарнын дыннакчыларына колхозчуларын күш-ажылына немелде төлөвир дугайында, малдын халдырыгы аарыгларына уду демисел дугайында болгаш мал ажылында ажалдап турар колхозчуларын күш-ажылынын төлөвириниң дугайында тус-тус илеткелдерин кылып берген.

К. ОНГА.

Бүдүрүлгелерде бухгалтерлериниң ролун бедидер

Социалисттиг бүдүрүлгенин катап дагынаашканы чылдын күчүлүг үезиндериниң доктаамал болуун негеп турар. Ону чедип алырда хамактын мурнунда ажил-агыны эвес чорукту узуткаар, бүдүрүлгени ажил-агыныга бүгү иштиги курлавырларын тургузуу, ажил-агы санакчыгазын быжыглаар, бот-өртөкти үргүлчү чингеди, үлгепурун иштиги чыылда мөөнөзшикин күштөлдирер өстүрер херек.

Анаа ажилчынарынын күш-ажылынын бүдүрүкчүлүгүн чайгылыш чөк өстүрер дээш демиселиниң чединшигин болурунга, чиг-эттин, материалдарын, электри күжүнүн, оттулар чүлдүн чарыгалынын норманын дика кызырагына, херек чок чарыгалдарын узуткаарына, бүдүрүлгениң хөдөилер чөк-хөкөселдиниң эргилдизин дүргөлдирине угландан үчөт болгаш хыналданын шы тургузары улуг хамаарылгалы болуп турар.

Бүдүрүлгелерге продукцияны чарыгаларына, бот-өртөкти чингедириниң планын күүсидерине дузалыг үргүлчүлүгүн шынгы үчөдүн, хыналдазын тургузары — бүдүрүлгелерде бухгалтерлер аппаратынын ажилынын база бир эң харысалгалыг участогунун бирээн болур. Совет казак 1947 чылдын ноябрынын 17-де үндүргөн доктаалына бүдүрүлгө, албан организация черлерини кол бухгалтерлерини ажилынын функциясын тодаргай дүрүмчүлдүп айтыкан. Ол доктаалда айтып турарын өзүгаар алырга болза, бүдүрүлгө, албан организация черлерини кол бухгалтерлерни социалисттиг өңчү-хөргөнигн быжыглап камгалаар, үчөт болгаш отчөттү шын чорудар, сан-хөөнүн чурумнары, төлөгенин, санажылганын чурумнары, камналга дээш шиттирген демиселди чорудар хүлээлгелиг.

Кол бухгалтерлер баштайгы документтерин (табелдерин, нарядтарын, рапорттичтерин, маршрут листоктарын болгаш өске-да) долузу-биле шын кыларын дун-бүрдө бодамчалыг хынап көөр, ажил төлөвириниң фонтузун шын чарыгалдарын хынаар, кылган ажилдын үнелелин техниктиг килдистерин шын санаарын күш-ажыл төлөвирин санап кылып турар үде хынаар болгаш сметада көрдүнгөн чарыгалдарын айтынган чүүлдеринге шын чарыгалдарын хандыраар.

Кол бухгалтерлер бүдүрүлгелерге, албан организацияларга сан-хөө талазы-биле хынакчы болур. Ычангаш барааннары, материалдарын, акша-хөргөнигн үндүрер, кирер документтерге ыявдыла алын салыр хүдээлгелиг, а бир эвес кол бухгалтерлер адын салбаан документ күш чок болур ужурулг. Бүдүрүлгелериниң, организацияларын удуруткучулары сан-хөөнүн чуруму үрели бээр хире чарыгалдар дугайында йти-тышкын ээр болза, ол чарыгалдын дүрүм өзүгаар эезиниң дугайын удуруткучуга сагындыраар, а бир эвес удуруткучу ону хүлээвес болза, бухгалтер оон ойталаар эргелиг. Удуруткучу база катап бижимел айтышкынын дапкырлап бээр болза, ынчаарда ам ол айтышкынын күүседир, ол айтышкынын дугайын үстүкү организаастарга, сан-хөө организацияларына чогуур өйүндө данынадыр ужурулг.

Областың бүдүрүлгелериниң бухгалтерлеринде үчөттү шын чорудуп,

баштайгы документтерин чогуур өйүндө кылып, сан-хөөнүн чуруму үрээр чоруктар-биле шынгы демиселди чорудуп, ажил-агы санажылганын принциптерин сагып, үчөттү доктаатынган хуусаазында саат чокка дужаап турар бухгалтерлер дыка хөй. Үчөттү эки тургусканын ачызы-биле ол бүдүрүлгелер чыл санында-ла чиг-этти, материалдарын чөп чарыгалдарын, оттулар чүлдү, электри күжүн камнаарын чедип ап, ажалдын бүдүрүкчүлүгү бедилерин хандырып, бүдүрүп үндүрер продукциянын бот-өртөн дыка чингидерини чедип ап турар.

Биндыг бухгалтерлерге автотранспорт конторазынын бухгалтер эш Килин, Тыва тудуг трестизинин бухгалтер эш Болотов, Туранын райпрокомбинатынын бухгалтер эш Кузменко олар хамааржыр турар. Автотранспорт конторазынын бухгалтер эш Килин бүдүрүлгелер болгаш организациялар-биле аразына өре чок турары-биле бүгү документтерини ол черлер-биле эки дүштүрүп, чогуур өйүндө актын тургузуу, ол актынын областың сан килдизинге дындадып, автотранспорт конторазынын бюджетинден кандыг бир организацияга төлээр өрезин маргылдаа чогу-биле шилчидип бээрин, азы кандыг бир организаадан алыр өрезин шилчидип бээрин дилеп билдирешкинни кирип турар. Ычангаш эш Килин бүдүрүлгелер, организациялар-биле өре санажылганын чогуур өйүндө шак ынчаар санажып ап турар.

Тураның райпрокомбинатында 1950 чылдын эгезинде үчөт ажилы сандаргай турган, бүдүрүлгени акша талазы-биле хынаар чорук анаа чок

турган. Бо чорук ол бүдүрүлгенин карылгалыг болурунга, планын ай-айы-биле күүсетпезинге чедирген. Чаа ажалдап кирген бухгалтер эш Кузменко үчөттүн сандаргай чоруун узуткааш, Бүдүрүлгеге үчөт ажилын шынгырадып тургусканы-биле бүдүрүлгеге акша чарыгалды шын чорутууп, бо чылдын баштайгы чартынында промкомбинат бүдүрүп үндүрер продукциянын 50т-өртөн 1,8 хуу чингеткен. 40 муң рубль ажыг немелде орулганы кирип алган.

Оон-биле кады чамдык бүдүрүлгелерин, организацияларын бухгалтерлеринде бодунуң хүлээлгезин эки билбес, практика чок, кылза чогуур ажилдарын боттандырып шыдавас, бүдүрүлгелерин чамдык удуруткучуларын бүдүрүлгеге эргилдизинге күрүе Бюджеттин ажилгаар дээр ордандыжышыкы-биле демисел чорутпас, база өске бүдүрүлгелер, организациялар-биле аразында өре-санажылганы чогуур өйүндө кылбас саалдары, бүдүрүлгеге сметадан ажыг чарыгалдар кылдыр, штаттын, сметанын чурумун үрээр чоруктар-биле боттут демиселди чорутпас бухгалтерлер база бар.

Шагаан-Арыгнын, Сарыг-Септин райпрокомбинаттарынын, Кызылдын коммуналдыг ажил-агы черини, транспорт сетелге конторазынын, тууйбу заводунун, Чадаанада бажын тудар комбинаттын бухгалтерлери үчөт ажилын сандаргай байдалда чорудуп турар.

Шагаан-Арыгнын райпрокомбинатында бүдүрүлгени бухгалтериниң талазындан акша талазы-биле хынаар ажил барык-ла Боттанмайи турар. Үндүрүп турар продукцияларын калкуляциянын херек кырынга кылбайн турар, бүдүрүлгеге чиг-этти, материалдарын план өзүгаар үндүр бижип берип турар, а бүдүрүлгө ону долузу-биле ажаллап шыдавайн турар. Үчөттү мындыг байдалды сандараткан чорук бүдүрүлгө

черинге камналганы болгаш ажыг чарыгалды санап кыларыга бергелерин таварыштырып турар. Бүдүрүлгеге үрей кылдынган чүүлдерин үчөдү чок. Ычангаш бүдүрүп үндүрүп турар продукцияларын бот-өртэс аартап турар.

Үчөттү нийти түн талазы-биле кылыр, а аңгы-аңгы саннар талазы-биле ханы анализтап кылбайн турар. Мындыг практика чүглө санакчылактарга болгаш оордактарга дузалыг болуп турар. Бухгалтер материал талазы-биле харысалгалыг кижилерни хынаарын боттандырып турар. Материал талазы-биле харысалгалыг кижилер складтан бараанны бухгалтерини чыналдазы чокка үндүрүп турар, бухгалтер материал талазы-биле харысалгалыг кижилерин хынаарын кажан ол кижиги кандыг бир бурууну кылмаканда ам кээп чүглө документ-биле хынаар чоруктар бар. Хыналда ажилынын шак мындыг хоозун хевир чамдык бухгалтерлерин бодунуң хүлээлгезин шиттирлиг күүседип шыдавынга чедирин турар.

Райпрокомбинатта Бүдүрүлгелер болгаш организациялар-биле аразында санажылга дугайын чогуур өйүндө хынал дүштүрбес чоруктуң четпес практиказын туруп турар. Оон туннелинде чылдын баштайгы чартында райпрокомбинаттын организацияларга болгаш бүдүрүлгелерге төлээр өрези 240 муң, организациялардан болгаш бүдүрүлгелерден алыр өрези 192 муң рубль чедип турар. Чылдын баштайгы чартында 22 муң рубль түңүг ажыг чарыгалда кылган.

Үчөттү салдычак чоруу райпрокомбинаттын сан-хөө талазы-биле бергездешкингерге таварыштырып, бүдүрүлгө ланын күүсидерине ге улуг шалтык ужураштырып турар. Райпрокомбинат чылдын баштайгы чартында бүдүрүлгө планын 94,8 хуу күүсеткен болза, үшкү

кварталдын планын чүглө 87,9 хуу күүсеткен болуп турар.

Ол ышкыш сан-хөөнүн үчөдүнүн салдычак чоруу Кызылдын тууйбу заводунда база бар. Тууйбу заводу сан-хөө талазы-биле бергездешкингерге таваржып, бүдүрүлгө планын ай-айы-биле күүсетпейн турар. Тууйбу заводунда 24 муң рубль түңүг-самчыгалдар бар болуп турар.

Чамдык бүдүрүлгелериниң бухгалтерлери сан-хөө чурумун үрөп турар хажыдышыкынары дораан илердип узуткаарынын орунуга ону чажырап чоруктарга кирип турар. Ылангыя Чадаанада бажын тудар комбинат эргилде хөргөнгизин 171 муң рубльди айтыкан чарыгалына четче ажыглайын, ону чажырып турган. Комбинаттын бухгалтери ону илердирини орунуга бодунун үчөдүнуга ол хөргөгини чаа чарыгалдын хөргөгини кылдыр кирип турганы илерээн. Бо чорук сан-хөө организацияларын болгаш үстүкү организацияларын мегелеп турар кем-буруулду херек болур-дур.

Бүдүрүлгелериниң, албан организация черлериниң кол, улуг бухгалтерлерини болгаш бухгалтерлериниң сорулгазы болза, үчөттү шын-биле шынгырадып чорудар, отч

Делегей байдалының допчулалы

Америк чазактың чаа агрессивчи чоруу

Совет Эвилелиниң төлээринин негелдезин ёзуугаар, АКШ-тын агрессчи ажил-чорудулгаларынын дугайында болгаш өске чурттарны иштиги херектерине оон киржилгезинин дугайында айтырыгы КНО-нун Кол Ассамблеязынын 6-гы сессиязынң хүн айтырыгында кириген.

Бодунун характери-биле чугула болгаш дүрген чугаалажып көөр ужурулу ол айтырыгын тургузар аларган ужуру болза, 6с чылдын октябрь 10-да АКШ-тын президентини Трумэн «Айыл чок чорукту хандыжырынын дугайында 1951 чылдын хоойлузу» дээр хоойлуну үндүрерин чөлүшээрзинден болган.

Совет Эвилелиниң, Польшага, Чехословакияга, Венгрияга, Румынияга, Болгарияга, Албанияга өскерликчи кандыг-даа кижилерге, ол кижилерни катыштырарына болгаш чепсектиг бөлүктөрини организастаарына хереглээр 100 миллион түнүг долларын тускай төлөвилеп үндүрерин ол хоойлу көрүп турар.

«Ол хоойлуну үндүрген чорук өскө чурттарны иштиги херектерини Катышкан Штаттарны кыргызы-биле киржилгезин көргүзүп турар, база делегейин эрге чурумунда көстүп көрбөзи үрээшкин болуп турар болгаш ол чорукту чурттар аразынын чогуур харылааларын улам ынай нарынчыдарына болгаш бүгү делегей байдалынын чидгендеринче угланган агрессивчи чорук деп, көөр ужурулу» деп совет удурланышында айтып турар.

Трумэнниң ат салганы ол хоойлу болза, Совет Эвилели биле Катышкан Штаттарны аразына дипломаттыг харылааларын тургузуп турда чедип алдыган совет-америк дугуржула-биле улуг чөрүлдээрлик болуп турар деп АКШ-тын чазактаган совет чазак сагындырган. Ийн күрүнелер бот-боттарынын хамаарыш-пас чоруктарын хүндүлдеп, бирээни бирээзинин иштиги херектеринге хол киреринден тутунар болгаш керээ чарып турар ийн талаларык политиктиг болгаш социалдык тургузууна уdur демсел чорудар сорулгалыг кандыг-даа бөлүктөрини ийпке организацияларын тургуспа деп ССРЭ болгаш АКШ ол дугуржула ёзуугаар хүлээген турганнар.

«Айыл чок чорукту хандыжырынын дугайында 1951 чылдын хоойлузу» үндүргени-биле бодуна алган хүлээлгелерин шуут үрээш, америк чазак болза, бодунун даштыкы политиказынын агрессивчи характерини база катал бадыткаан. Бүгү-делеги хамаарылгаларын таарыштырарынын чепсез кылдыр Кол Ассамблеяге кирип келген үштү декларациязы дээр күрүне департаментизинин ол декларациязынын бүгү мезгил чангыс-ла барымына көргүзүп турар. Катышкан Штаттарны империалистерни быжыг тайбынын болгаш демократтыг кадзы ажилдажылганы чедип алырын күзеп турар эвес, чаа дайныны кыспырынке чүткүп турарлар. Ол чорукту АКШ-тын чагырыкчы бөлүктөрүнин даштыкы политиказынын үндэзини болу берген өскө чурттарны иштиги херектеринге АКШ-тын чаржалажышыккы тодаргай көргүзүп турар. Үлганы капиталыст тургузуугу кезээде уузтал, демократтыг хостуг хөжүдлениң оруунда кирген ындыг чурттарже америк империалистер оңза чүткүп турарлар. Венгер чазактыг чоокта чаа парлатынган меделгели ол маргылдаа чок шынны бүзүрелдип-биле бадыткап турар.

Вашингтондан удуртуруп турган болгаш улуска удур дыка хөй сүлээштерин дайын сөөлдүңе чыдарда Венгриянын улус эрге-чагыргазы сойгалап илереткен болгаш уузтаан. Ференцалды, Миндсеитиниң, Райктың болгаш венгер улустун өскө-даа дайыннарын сүлээчи бөлүктөрүн чок кылып уузтакан. Ол сүлээшчилер болза, дипломаттыг паспорттардыг америк разведаларынын шуут удуртулгалы-биле шпиончу-хоралакчы ажил-чорудулгаларын үдүлгедип турганнар.

АКШ-тын чагырыкчы бөлүктөри шериг өскерликчилерин Венгрияга эгидип бээр дугайында бүгү-делеги дугуржулазын база үрээштер. Ол шериг өскерликчилер америк эрге-чагыргаларын талазындан сиза хүндүлдүп ап турар болгаш америккад тургустунган «венгер национал комитет» дээр комитеттиг төвү болуп турарлар. Ол комитет болза, Венгер Улус Республикага удур дайын өскө-дөрүңе амы-биле чүткүп турар. Германияның болгаш Австриянын әжелел зоналарында турар венгер шериг өскерликчилеринге америк командаыла ёзуугаар ажилдажылганы ужурулу шериг кезектери организастал алып аргалары берилген.

Катышкан Штаттарның чазактаган румын чазактыг чоруктан нотазында америк империалистерниң Румыния-

да хоралакчы ажил-чорудулгаларынын дугайында маргылдаа чок шыңзылдыгы илереп турар. Улус демократиязынң өскө-даа чурттары АКШ-тын империалистерниң шур-гуп кирер чери болуп турган бол-гаш болуп турар деп чүвени сөөлгү чылдарынын төөгүзү тодаргай көргүзүп турар.

ССРЭ болгаш улус-демократтыг чурттарга удур америк чазактың чаа агрессивчи чоруу тайбыны үнелээр бүгү кижилерниң килеңчешкинин болгаш таарынмас чоруун болдур-байн барып шыдаас.

«АКШ чазактын тайбыны бузуп турар ол хоралакчы ажил-чорудул-галарынын бүгү делегейин удустары көрүп эртирип шыдавастар» — деп «Женьминьжибао» деп кыдат солун бижип турар.

АКШ-тың агрессивчи политиказына удур тайбын талалакчыларынын хөй миллион армиязы бодунун хүрээли-нин улам сыйры катыштырып, серем-чилелин бедидип турар болгаш чаа дайынын кыспыкчыларынын хорала-кчы планнарын буза шавар деп оон шийтпирлини күштелип турар.

Дайын кыспыкчыларынын Римге болган чымыкы
Агрессчи Сонгу-атлантик эвилели-нин чөвүделиниң сессиязы доозулган. Кол Ассамблеяны Политиктиг комитетинге «боо-чепсекти болгаш чепсектиг күштерни кызырар дугайында» барынын үш күрүнелериниң саналына талазы-биле маргылдааларын чоруп турган хүнеринде ол сессия эр-тип турган чорук база билиндир.

Римге чугаалажып көрдүрүр ужурулу турган дайын белекелдеринин дугайында айтырыглар АКШ-тын, Англиянын болгаш Франциянын даштыкы херектер министрлеринге Парижде ажил херектерден-даа чоула болган, ынчангаш олар, Кол Ассамблеяга боттарынын оралакчы-ларын артырып кааш, Италияже далаш-биле чорупканнар.

Дайын кыспыкчыларынын сессия-зы тергип чажыт байдал-биле эрткен, ынчалза-даа, даштыкы парлал-ганын дыңдагыларындан билиндир турары-биле алырга, Римге шийт-пирлетинип турган айтырыглар чеп-сек бүдүрүлгези-биле болган чаа тайын белекел-биле харылаалыг болуп турар. Эйзенхауэр болгаш Сонгу-атлантик эвилелиниң чепсек-тиг күштеринин кол командиылакчы-зынын штабынын начальниги генерал Грюнтер олар «еврола армия-зын» тургузарын болгаш чепсел-дирин, база анаа барыны-герман шериглерини катыштырарын шудургу негезин деп чүвени Сонгу-атлантик эвилелиниң төлээлекчилерин Римге болган парлалга конференциязына чүве чугаалап тургаш, үргүчү дем-делдеп турганнар. АКШ-тын Барынын Германияда экономиктуг диктатору Геррманн илеткел кылгаш, дайын белекелиниң программанын дүрген боттандыры-биле чарылгалары улгатырарын АКШ-та агрессия тала-зы-биле эштеринден негезин.

Америк планнар ёзуугаар, келир чылдын төчүзүңгө чедир «европа армиязына» эвээш-ле дээрге, 40 дивизиялар турар. 1954 чылдын төчүзүңгө чедир 97—105 дивизиялар чедир өзөр деп Франс Пресс агентти-лине дамчыдып турар. Ол айтырыг-ны практика талазы-биле маршал-чыккан чурттар бүрүзүңү сая-эко-номик байдалын өөренип көргени-нин соонда шийтпирлээр.

Римге болган сессия Ачесоннун болгаш Эйзенхауэрниң күээзини ыш-кап ындыг-ла эки эртпээн. Чижээ, англи сан-хөө министри Бетлер, Англияда сан-хөө болгаш экономик бергедозшиктерин чугаалап, чепсел-денишкени дугайында америк програм-мага удурланып турган. Англия-нын төлээлери боо-чепсекти чангыс хевирлиг кылдыр дээр чорукка база удурланганнар.

«Европа армиязын» чагырар эрге-чагырганы боттандыра «националдан дашкаш» органын тургузарына бельги болгаш голланд төлээ-лекчилер чөлүшээрлээр. Оон-биле чергелештир Эйзенхауэр болза, сессиянын киржикчилеринин аразы-нда «шериг айтырыгларын нацио-нал талазы-биле чугаалажыр дээр бодалдар бар-дыр» деп ажынып ме-делген.

Сонгу-атлантик эвилелиниң армия-зы дээр армияга барып-герман шериглерин катыштырарынын дугайында айтырыгга Франциянын даштыкы херектер министри Шуман удурла-нып чүве чугаалаан. Барыны Гер-манияны катал чепселээринге удур шийтпирлиг демселжип турар фран-цуз улустун килеңчелин короткаш, Шуман герман айтырыгын чугаала-жып турар үде мегеленир ужурга таварышкан. Ол чорукка Эйзенхауэр таарынмай барган. АНС агентле-лини динчнатканын ёзуугаар алдыга бир эвес француз чазак шак ындыг чангыс шийтпир чок чоруун моон сонгаар-даа көргүзөр болза, «Ба-рынын чүктүн шериг күженишкини-

ринге» Барыны Германияны киржи-ринге дугайында айтырыгы өске арга-биле» өскээр чугаалагга, Фран-цияны чөпшээрелдигеи чокка шийтпирлээр апар деп Эйзенхауэр меделген.

Агрессчи Сонгу-атлантик эвилели-нин чөвүделиниң Римге болуп эрт-кен сессиязы болза, америк импери-алистер тайбын дугайында аял-буру чулчуушкуннар-биле чадгынып алгаш, дайына белекелдер чорудуп турарынын чаа бадыткалы болур.

Сойгалап илеретинген хоп-мөгө
Кореяда америк командиылаалдын төлээлекчи полковник Хэнли чоокта чаа илеткел парлаан, ол илетке-де, Кореянын Улус-Демократтыг Рес-публиказынын Улустун армиязы болгаш кыдат эки-турачылар туту-рган америк шериглерге хамаарыш-тыр «араатанзыг чоруктар үлгедип турар» дээр хопту бадыткап турар.

Вашингтоннун даалгазын ёзуугаар таарыштырган ол мөгечи, хоозун бодалдарын АКШ-тын чамдык чазак ажилдакчылары доп-дораан катап-таанан. Риджубуниң штабынын хоп-мөгезин арыг монетага орнап алыр дээш, америк реакцылыг пар-лалга чүүл-буру мөгө «тайылбыр-лалдар-биле» долдуна берген.

Ынчалза-даа, мегенин буттары чолдак деп улугер чугаа бар болгаш. Корея Улустун армиязынын болгаш кыдат эки-турачыларынын команди-лалы, туттурган америк шериглер-биле бир дөмей, хопчуларын сойга-лап илереткенер. Ынчангаш ботта-рынын чөнгээлиг хоп-мөгези-биле америк агрессорлар Кореяда чуга-лажышыккыларын үзөрин болгаш корея улуска удур үлгедип турары араатанзыг үлгедигерин чажыра-рын оралдажып турарлар дел түзе-ин Улустун армиязынын болгаш кы-дат эки-турачыларынын командчы-лыгы бүгү делегейге көргүскенер.

Сонгу кореялыгы болгаш кыдат эки-турачыларынын «араатанзыг чоруктарынын» дугайында хоп-ме-гелер-биле хөй-ниитиич санал-бол-шын будулдулар болгаш АКШ-на шериг калчаралын кыспыр деп америк империалистер күчөл түрүр-лар. Ынчалза-даа ол хоп-мөгени бу-руу шаап турар солдаттарын бол-гаш офицерлерин хөй саныг меде-лелдерин даштыкы парлалгалар ам-дыгаа чедир парламшаан турар.

«Араатанзыг чоруктар» талазы-биле соугаашкынар, туттурган америк солдаттарын эки байдалдыг турары-нын дугайында мурунда дынна-дыглар-биле дүүшпел болуп турар дээрэни «Чикаго дейли ныос» деп америк солун безин минир алгаран. Бо чылдын февральда Кореяда америк командиылад тутурушундан хосталып келген шериглер-биле» кор-респонденттерин чугаалажырын хоругдаан чорук көсүк чижек болур.

Ол хемчегин ап чоруккан ужуру болза, туттурган шериглер, оларны бакка амылап турган дээр дугайында мөгө чүүлери сойгалап пас-редип турганыннан болган.

Кореяда сес дугаар америк армия-нын командиылакчызы Ван Флит бо-дунун солдаттарынын мораль сетки-ли талазы-биле чазызындан мөгү-дээш, Хэнлинин илеткелин парла-рын оңза негеп турган дээр дугайында Телепресс агенттиелиниң кор-респондентинин Вашингтондан меде-лелин сонуграп болур. Ван Флит-тин бодалы-биле алырга «коммуни-сти туттурушкуну айымынын» дугайында пропагандисчи кампания болза, интерентилерин солдаттары-нын корей Улустун армиязын тала-зынче эки-тура-биле шилчип кирип туруп берген чоруун чок кылып ужурду.

Кореянын Улус-Демократтыг Рес-публиказынын даштыкы херектер министри Пак Хен-Енниң КНО-га болгаш Айыл чок чорукту Чөвү-делинге чоруктан чагазында амери-каннарны Кореяга үлгедип тур-ган араатанзыг чоруктарын чиди-биле сойгалап илереткен фактылар бар. Үракта чегче эвес санвар ёзуугаар алырга, Мурнуу Кореяда туттурган шериглер лагеринге Корея-нын Улустун армиязында болгаш кыдат эки-турачыларынын отрядта-рындан туттурган 17 муң ажыг сол-даттар болгаш офицерлер өлүрткөн болгаш аштап өлүргөш. Муң-мун тайбын чурттакчылар америк ужал-чулдуң араатанзыг бомбалашкы-нарындан өлүгөөшөр.

Чаа америк хоп-мөгени сойгалап илереттишкан, Кореянын Улус-Демократтыг Республиказынын чазак болза, Кореяда дайын чорудулгала-рын доп-дораан соксалары дээш хемчеглерин ап чорударын, даштыкы шериглерини шунтузан Кореядан үндүрерин, дайын узамдыктырп ту-рарларга, а ол ышкак корей чурт-гакчыларга удур хангыг үлгедиг-лерин күөсүдикчилеринге хары-салга хүлдээр КНО-дан негезин.

Ол негедени делегейин бүгү чурттарында чүс-чүс миллион кижилер деткип турарлар.

Улус демократиязынын чурттарында

Польшада чырылмышкынын чедиишкинери

ВАРШАВА. Польшанын парлалга агентлиелиниң дамчыдып турары болза, шахтер хүнүн таварыштыр Катовицахка аныктарынын Берут аттыг ордузу ажытылган. Ордуну байырлалды-биле ажыдышкынга Министрлер Чөвүделиниң даргазы-нын оралакчызы А. Звадский чүве чугаалаан. Оон чугаалааны болза:

—Шаандакы Польшага бир миллион ажыг уруглар эге школага өөр-немей турганнар. Улусчу Польша-да школага өөрнемей турар школа назылыг уруглар чок.

Буржуаз помещиктиг ёзу-чурум-нун үезинде Польшага чедип чөлү программалыг шупту 4.430 школа-лар санатылып турган. Анаа школа назылыг уругларынын 27,2 хуузу өөренип турган. 1950 чылда бисте ыдыг школалар 10106 болгаш ында уругларынын 80,4 хуузу өөренип турар.

Дайын мурунуга чедир Польшага 510 профессионал школалары турган болза, 1950 чылда 50 муң өөр-енилери 3 муң профессионал школаларыг бис.

1939 чылда Польшага 48 муң студентилер 28 дээди өөрелиге чер-лерин турган, олардаа чүгле 4. 639 кижиг стипендия ап турган болза, амгы үеде дээди өөрелиге черлери-нин саны 72 четкен болгаш ында 120 муң студентилер өөренип турар. 1950—51 өөрелиге чылгында 34 муң студентилер стипендиялар алганнар.

Дайын мурунун Польшага чыл бүрүде 300 муң ашык кижилер ажыл чок болуп турган. 1926 чылдан 1931 чылга чедир үзүң дургу-зунда Польшадан 964 муң кижиг даштыкыке үнген, оларнын ишти-ден дыка хөйү аныктар турган. Ам куш-ажылдыг бүгү ак-сеткилдиг кижилери Польшаже —бодунун төр-өөң чуртунче эеп келип турар.

Звадский бодунун чугаазынын төнчүзүңгө польша аныктарынн сорулгаларын чугаалаан.

Чехословак-совет найыралдын айы

ПРАГА. Чехословакиянын ажылчы чоннары чехословак-совет найыралдын айында илекпейлиг киржи-п турарлар. Дону эвес меделээр ёзу-угаар алырга, чехословак-совет най-ырал эвилелинге 340 муң ажыг чаа кежигүннер кирген болуп турар.

Ноябрь 29-та Прагада «Люцерн» деп залга найсылалдын бүдүрүлгө черлеринин элзэн каш муң ажилчы-нары болгаш албан хаакчыттары Совет Эвилелинге чораша, чоокта чаа эеп чана берген чехословак чогаалчыларын, журналистерин болгаш уран-чуул ажылдакчылары-нын чугаалааны улуг сонугралды динчанаан.

Совет улустун тайбын күш-ажы-лынын болгаш аас-кежиктиг амыды-ралынын дугайында төлээлериң кежигүннеринин чугаалары бүгү залдын динчматтиг адыш часкааш-кынары-биле үзүктөлип турган. Чылганнар чехословак-совет най-ыралга болгаш Сталинга алдар кыл-дыр йөрээш салып турганнар.

Румын хоорайнын чаагайжыдылгасы

БУХАРЕСТ. Яссы хоорайнын ажылчы чоннары улус Советтеринге сонгулаларнын декабрынын 3-те бо-лур бир чыл оюнга чедиишкиниг белектенип турарлар. Бүдүрүлгелер-де болгаш клубтарда улус Советте-ринин ажыл-чорудулгазын көргүскөн делгелгелери организастал, илеткел-ер болгаш бесалдарын номчуп турар.

Улус эрге-чагыргазынын чылдары-нын дургузунда Яссыда он-он библи-отекалар болгаш 12 культура Ба-жынары ажытылгылаан. Эртемин болгаш культура-чырыдышыккынын 38 чаа албан черлерин тургускан, оон иштинде Румыниянын эртемяер академиязынын салбыры база бар. Хоорайда күрүнениң 3 театрлары, филармония болгаш күрүнениң симфониялыг оркестри бар.

Бо чылын Яссыда демир-орукчу-ларнын санаторийин тургускан, көд-дээ ажыл-агыйнын болгаш план-экономикту институттары ажытка-лаан. «Песатура», «Виктория», «Тексти-ла рошье» деп пест-тавы фабрика-лары болгаш август 23 аттыг метал-лургия заводу чаартылылаан бол-гаш дыка калбартылгылаан. Бо чы-лын удазын эрер улуг фабриканы тулуп эгелзэн. 80 кудумчуларын сеп-теэн болгаш 83 кудумчуларын элект-рижиткен. Хоорайн чарартып тур-гусканы болгаш оон чаагайжыдыл-ганына чыл дургузунда күрүне 400 миллион лейни үндүргөн.

Д. БОЧАРОВ.

Кореяда болушкуннар

Улустун армиязынын Кол командиылаалынын дачынады

ПХЕНЬЯН. Кореянын Улус-Демо-краттыг Республиказынын Улустун армиязынын Кол командиылаалынын декабрь 8-те меделээни болза:

Кореянын Улустун армиязынын катыжышкынары кыдат улустун эки-турачы кезектеринин сыйры дет-кимчези-биле фронтунун тус-тус участоктарына ол черлеринге ужу-рузалыг тулчуушкуннары чорудуп, дайынга улуг чидириглерин таварыштырып турар.

Декабрынын 8-те чөөни фронтуга Янгунун сонгу талазынга дайынын бичи кезектери Улустун армиязы-нын быжыгалында турган чугула бедикти удаа-дараа атакалаан. Ын-чалза-даа Улустун армиязынын кезек-теринин күштүг удурланышы-нын дайынын шериглеринин улуг кезээ чок кылдырткан.

Төп болгаш барыны фронтуларга дайынга удур бичи удурланышы-нын ардаан өскө оңза өскерилгелер болбаан.

Дайынын ужал-чуулду Номпхо болгаш Вонсан районнарын тайбын нурттакчыларын араатанзы-биле бомбалап, пулемет-биле боолаан. Улустун армиязынын зениттиг кезек-тери болгаш дайынын самолёттары-нын келп адар адыгы анчылар-нын отрядтары дайынын ийн са-молёдуң аңдара аткан.

ПХЕНЬЯН. Кореянын Улус-Демо-краттыг Республиказынын Улустун

армиязынын Кол командиылаалынын декабрь 9-та меделээни болза:

Кореянын Улустун армиязынын катыжышкынары кыдат улустун эки-турачы кезектеринин сыйры дет-кимчези-биле фронтунун тус-тус участоктарына ол черлеринге ужу-рузалыг тулчуушкуннары чорудуп, дайынга улуг чидириглерин таварыштырып турар.

Декабрынын 8-те чөөни фронтуга Янгунун сонгу талазынга дайынын бичи кезектери Улустун армиязы-нын быжыгалында турган чугула бедикти удаа-дараа атакалаан. Ын-чалза-даа Улустун армиязынын кезек-теринин күштүг удурланышы-нын дайынын шериглеринин улуг кезээ чок кылдырткан.

Төп болгаш барыны фронтуларга Улустун армиязынын кезектери тус-тус участоктарга ол черлеринге ужу-рузалыг тулчуушкуннары раз-ведка кылырын оралдашкан дайын-га удур чоруткан.

Дайынын самолеттары келп адар адыгы анчыларнын отрядтары декабрынын 9-та Суххов чоогуна дайынын бир самолёдуң аңдара аткан.

(СЭТА).

Кореяда америк интервентилеринң араатанзыг чоруунун дугайында

ПЕКИН. Моон мурунда «Нодон сийман» деп корей солунга парла-тынган Кореянын Улус армиязынын болгаш кыдат эки-турачыларын туттурган шериглерин америк интер-вентилеринң араатанзыг ёзу-биле аажылап турарынын дугайында ме-дээни «Женьминьжибао» солун мар-лаан. Америкнарынң араатан-зыг чоруунга таварышкан Улус ар-миязынын шерин Хун Ки Мангыч чугазын солун кирип турар. Хун Ки Мангыч чугаалааны болза:

Мен чөөн талакы фронтуга аары-биле балыглангаш туттурган мен. Беш шериглер-биле кады мени Тэ-жонда туттурган шериглер турар америк лагерже апаратып хоругдап алган. Тэжонче бисти аппарат чораан америк солдаттар туттурганнарын канчар араатанзыг ёзу-биле аажы-лап турарын бисти билиндирип чор-рааннар.

Лагерге чедип келгенинчиниң да-раазында күнде бисти «байысаалга командаына» экелген. Америкна-рын бисти хап-соп, бисти байысаал-турган офицерин мурунга дисек кырынга олурарынке албадап тур-ган. Мен балыглангаш оларнын ол дорамчыладыг албадалын күөсүдир аргажок болган мен. Ол чорукту мээң оларга чагыртпас дээн күзелдим кылдыр көрүп, америкна-чылар улам-на араатанзыг, мени хилчнчектээшкениңиң өрзөлиңге аппарат. Ол өрзөлиге баргаш коргун-чуг чорукту көргөн мен. Аскын бу-за шаавытканындан хан төктүп тур-гар, кижир ортузу хире назылыг эр кижини кымчы-биле араатанзы-биле соп тур. Ол кээргел чок чорукту көргөш, америкнарын көөр хөөң чок өжөөнөшкөк күзел-сагыш менде долдуна берди. Бир дээрбечи мээң ол дувүрээзинин чоруумну көрүп кааш, хүлүмзүрөвшоан: «мана-ла, сээң ээлчээн база дораан келир» деп чугаалайдыр.

Мен чөөн талакы фронтуга аары-биле балыглангаш туттурган мен. Беш шериглер-биле кады мени Тэ-жонда туттурган шериглер турар америк лагерже апаратып хоругдап алган. Тэжонче бисти аппарат чораан америк солдаттар туттурганнарын канчар араатанзыг ёзу-биле аажы-лап турарын бисти билиндирип чор-рааннар.

Лагерге чедип келгенинчиниң да-раазында күнде бисти «байысаалга командаына» экелген. Америкна-рын бисти хап-соп, бисти байысаал-турган офицерин мурунга дисек кырынга олурарынке албадап тур-ган. Мен балыглангаш оларнын ол дорамчыладыг албадалын күөсүдир аргажок болган мен. Ол чорукту мээң оларга чагыртпас дээн күзелдим кылдыр көрүп, америкна-чылар улам-на араатанзыг, мени хилчнчектээшкениңиң өрзөлиңге аппарат. Ол өрзөлиге баргаш коргун-чуг чорукту көргөн мен. Аскын бу-за шаавытканындан хан төктүп тур-гар, кижир ортузу хире назылыг эр кижини кымчы-биле араатанзы-биле соп тур. Ол кээргел чок чорукту көргөш, америкнарын көөр хөөң чок өжөөнөшкөк күзел-сагыш менде долдуна берди. Бир дээрбечи мээң ол дувүрээзинин чоруумну көрүп кааш, хүлүмзүрөвшоан: «мана-ла, сээң ээлчээн база дораан келир» деп чугаалайдыр.

Америк коргезпонтентини Ирандан шөлүп үндүргөни

ЛОНДОН. Рейтер агентлиелинин дыңнатканын ёзуугаар алырга, «Нью-Йорк таймс» солунун корреспондентиз Кларк 48 шактар дургу-зунда Ирандан үзүң деп Иранның полицией эрге-чагыргалары анаа ду-жааган.

(СЭТА).

Харысалгалыг редактор О. А. ТОЛГАР-ООЛ.

1952 чылда областың «Шын» солунунун
чагылганын хүлөөп алыры өгөлөөн.
ЧАГЫЛГАНЫҢ ӨРТЭЭ:
Чылда 60 рубль, чартык чылда 30 рубль, үш айма 15 рубль.
Неделяда 5 үнер.
Чагылганы Тыва областың бүгү харылзаа конторалары, салбырлары болгаш агентилери хүлөөп ап турар.
Ол ышнаш областың
«ТУВИНСКАЯ ПРАВДА»,
«МОЛОДЕЖЬ ТУВЫ — ТЫВАН АНИЯКТАРЫ»,
«СЫЛДЫСЧ